

Vlaams
Parlement

vergadering **C148**
zittingsjaar 2016-2017

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur,
Inburgering en Stedenbeleid

van 21 februari 2017

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Nadia Sminate aan Liesbeth Homans, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Inburgering, Wonen, Gelijke Kansen en Armoedebestrijding, over het gebruik van de beleids- en beheerscyclus door de gemeenten – 1114 (2016-2017)	4
VRAAG OM UITLEG van Michel Doomst aan Liesbeth Homans, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Inburgering, Wonen, Gelijke Kansen en Armoedebestrijding, over het verdere verloop van de werkzaamheden rond de zelfevaluatie van de bestuurskracht van de gemeenten – 1182 (2016-2017)	
VRAAG OM UITLEG van Mercedes Van Volcem aan Liesbeth Homans, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Inburgering, Wonen, Gelijke Kansen en Armoedebestrijding, over de (beleids)conclusies uit de zelfevaluatie van de bestuurskracht van de gemeenten – 1194 (2016-2017)	
VRAAG OM UITLEG van Bert Maertens aan Liesbeth Homans, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Inburgering, Wonen, Gelijke Kansen en Armoedebestrijding, over de ondersteuning bij de zelfevaluatie op basis van de bestuurskrachtmonitor – 1269 (2016-2017)	7
VRAAG OM UITLEG van Michel Doomst aan Liesbeth Homans, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Inburgering, Wonen, Gelijke Kansen en Armoedebestrijding, over het advies van de provincies met betrekking tot de aanpassing van de kiesdistricten voor de provinciale verkiezingen – 1204 (2016-2017)	
VRAAG OM UITLEG van Bert Maertens aan Liesbeth Homans, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Inburgering, Wonen, Gelijke Kansen en Armoedebestrijding, over de provinciedistricten – 1251 (2016-2017)	12
VRAAG OM UITLEG van Chris Janssens aan Liesbeth Homans, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Inburgering, Wonen, Gelijke Kansen en Armoedebestrijding, over de invloed van het salafisme in de door de Vlaamse overheid erkende moskeeën – 1173 (2016-2017)	17

VRAAG OM UITLEG van Mercedes Van Volcem aan Liesbeth Homans, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Inburgering, Wonen, Gelijke Kansen en Armoedebestrijding, over de criteria voor de erkenning van moskeeën

– 1215 (2016-2017)

VRAAG OM UITLEG van Chris Janssens aan Liesbeth Homans, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Inburgering, Wonen, Gelijke Kansen en Armoedebestrijding, over de nieuwe maatregelen die de minister aankondigde in verband met de erkenning van moskeeën

– 1219 (2016-2017)

VRAAG OM UITLEG van Nadia Sminate aan Liesbeth Homans, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Inburgering, Wonen, Gelijke Kansen en Armoedebestrijding, over een verstrenging van de criteria voor de erkenning van moskeeën

– 1244 (2016-2017)

VRAAG OM UITLEG van Ward Kennes aan Liesbeth Homans, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Inburgering, Wonen, Gelijke Kansen en Armoedebestrijding, over de verklaringen van de minister dat ze de criteria voor de erkenning van moskeeën wil verstrengen

– 1283 (2016-2017)

21

VRAAG OM UITLEG van Joris Vandenbroucke aan Liesbeth Homans, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Inburgering, Wonen, Gelijke Kansen en Armoedebestrijding, over het versnipperd en mank lopend wagenparkbeheer van de Vlaamse overheid

– 1226 (2016-2017)

31

VRAAG OM UITLEG van Ingrid Pira aan Liesbeth Homans, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Inburgering, Wonen, Gelijke Kansen en Armoedebestrijding, over het aantal vrouwen in topfuncties bij de Vlaamse overheid en de voorrang bij gelijkwaardigheid

– 1147 (2016-2017)

35

VRAAG OM UITLEG van Nadia Sminate aan Liesbeth Homans, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Inburgering, Wonen, Gelijke Kansen en Armoedebestrijding, over het gebruik van de beleids- en beheerscyclus door de gemeenten

– 1114 (2016-2017)

Voorzitter: mevrouw Mercedes Van Volcem

De voorzitter: Mevrouw Sminate heeft het woord.

Nadia Sminate (N-VA): Minister, mijn vraag gaat inderdaad over het gebruik van de beleids- en beheerscyclus (BBC) en het gevolg daarvan voor de budgettering van de lokale besturen.

Ik heb gezien dat het Agentschap Binnenlands Bestuur daarover een rapport heeft geschreven. Ze zijn tot een aantal toch wel opmerkelijke conclusies gekomen, namelijk dat steden en gemeenten de exploitatie-uitgaven dikwijls te hoog en de exploitatieontvangsten dikwijls te laag inschatten. Daarnaast ligt de uitvoeringsgraad van investeringen redelijk laag.

Ze hebben daarvoor een aantal redenen opgesomd. De eerste lijkt mij evident, namelijk dat de BBC gepaard gaat met een leertraject. Ik denk dat we dat allemaal al hebben mogen ondervinden. De tweede – voor mij de belangrijkste – reden is dat gemeenten vaak geen vat hebben op andere overheden die de centen moeten doorstorten, de personenbelastingen (PB), de opcentiemen, enzovoort. De tweede reden is dat er verrichtingen zijn waarop ze weinig vat hebben, zoals de toelage voor OCMW en politiezone.

De gevolgen van die vaststellingen zijn voor de gemeenten zelf toch wel redelijk groot. Want ofwel gaan ze effectief hun ontvangsten te laag inschatten, waardoor ze genoodzaakt zijn om bijkomende leningen aan te gaan en daarvoor uiteraard de interesten moeten inschrijven. Maar uiteindelijk zullen ze die leningen dan niet nodig hebben. Ofwel is het omgekeerde het geval en is de reële kassituatie eigenlijk veel beter, waardoor men te hoge budgetten aanhoudt. Het rendement daarvan is uiteraard veel lager dan de interesten op de schulden die ze moeten betalen.

Minister, ik had daarover enkele vragen. Ten eerste, ik heb gesproken over dat leertraject. Ziet u dat er ondertussen al beterschap op komst is over het accuraat budgetteren?

Ten tweede, bent u van plan om in uw volgende omzendbrief de steden en gemeenten te wijzen op de vaststellingen die het agentschap daarrond heeft gedaan?

Ten derde – de belangrijkste vraag –, bent u van plan om bij andere besturen waarvan gemeenten afhankelijk zijn om hun budgetten op te maken, aan te dringen op betere ramingen?

Ten slotte, overweegt u om aanpassingen door te voeren in de BBC-regeling? Of bent u integendeel van oordeel dat het de verantwoordelijkheid van die lokale besturen zelf is om ervoor te zorgen dat ze hun budgetten correcter rond krijgen?

De voorzitter: Minister Homans heeft het woord.

Minister Liesbeth Homans: Mevrouw Sminate, u hebt de problematieken zeer goed weergegeven. Ik zal die dus niet herhalen. Iedereen heeft dit wellicht ook kunnen raadplegen op de website van het agentschap. Het is dus allemaal ter jullie beschikking.

Wat verwacht ik dat de gemeenten op basis van het leertraject in de toekomst zullen doen qua budgettering? Zullen ze dat bijvoorbeeld nauwkeuriger doen? Ja. Ik hoop het en ik denk het ook. Ik ben dus hoopvol wat dat betreft. Accuraat budgetteren, zeker op langere termijn, is niet altijd makkelijk. U hebt dat ook aangegeven in uw vraagstelling. Maar ik verwacht effectief dat de lokale besturen in de toekomst geleidelijk aan hun planning realistischer zullen opmaken en accurater zullen gaan budgetteren.

Waarom denk ik dat? Ik heb twee belangrijke redenen om dat te mogen verwachten. Ten eerste is er een groeiend inzicht dat door het hogere niveau waarop de machtigingen worden gegeven – door de gemeenteraad aan het college – het inbouwen van veiligheidsmarges veel minder nodig is dan in de pre-BBC-periode. Ten tweede is er het groeiende inzicht van de negatieve gevolgen van de overramingen. U hebt in uw vraagstelling zelf de problematiek geschetst. Ik zal er dus niet verder op ingaan.

Wat zal ik eventueel aanpassen in de volgende omzendbrief wat betreft de opmaak van het budget 2018 en dergelijke? Zal ik dat doen? Ja, en ik ga ook blijvend sensibiliseren voor een zo accuraat mogelijke budgettering door de lokale besturen. De publicatie die ik net heb laten zien, past ook in deze doelstelling. Dit kan inderdaad ook nog eens worden opgenomen in de volgende omzendbrief met de onderrichtingen voor de opmaak van het budget 2018 en de aanpassing van het meerjarenplan 2014-2019.

Ben ik van plan om voor de verrichtingen waarbij de gemeenten afhankelijk zijn van de ramingen van andere besturen bij die besturen aan te dringen op betere ramingen? Collega's, die vraag is al heel vaak – en terecht – aan bod gekomen in dit parlement, niet alleen in de plenaire vergadering, maar ook in deze commissie. Het is een terechte vraag. Ik meen te mogen veronderstellen, collega, maar u mag mij natuurlijk altijd corrigeren, dat u doelt op het feit dat de ramingen door de federale overheid van de te verwachten inkomsten uit de aanvullende personenbelasting een beetje wispelturig zijn – en dan druk ik het nog mooi uit.

U weet dat dit in het verleden verschillende keren hier ter sprake is gekomen, en dat ik steeds heb gezegd – en ook gedaan – overleg te hebben met mijn collega, minister Van Overtveldt. We hebben die problematiek verschillende keren aangekaart. Wel, collega's – en dat geldt niet alleen voor de vraagsteller, maar voor alle collega's hier aanwezig –, ik meen te mogen stellen dat de gemeenten binnenkort zeer goed nieuws zullen ontvangen van minister Van Overtveldt. Zijn kabinet heeft mij zeer recent laten weten dat ze in een vergevorderd stadium zijn om wat betreft de aanvullende personenbelasting (APB) een gelijkaardig systeem uit te werken zoals de Vlaamse overheid reeds jaren doet, bijvoorbeeld met betrekking tot de opcentiemen op de onroerende voorheffing. Dat zou veel soelaas bieden aan de gemeenten. Die problematiek is hier, zoals gezegd, verschillende keren aan bod gekomen. Minister Van Overtveldt heeft in dezen zijn verantwoordelijkheid genomen.

Het systeem zou reeds ingaan vanaf het aanslagjaar 2017. De precieze communicatie zal uiteraard gebeuren door de federale overheid en door mijn federale collega. Ik zal dat niet doen. Maar ik heb er alvast goed vertrouwen dat dit op zeer korte termijn zal worden gerealiseerd. Daarmee zou voor de lokale besturen een belangrijke – niet de enige, maar toch wel zeer belangrijke – hinderpaal worden weggenomen in de weg naar het accuraat budgetteren.

Worden ook de jaarrekeningen van de OCMW's enzovoort onderzocht? Omdat de zwaarte van de investeringen bij de gemeenten het grootst is, gaf ABB bij het maken van een analyse prioriteit aan de gemeenten en niet zozeer aan de OCMW's. Niettemin blijken ook heel wat OCMW's niet nauwkeurig te – kunnen – budgetteren. Uit het rapport van 3 mei 2016 'De jaarrekening 2014 van de

Vlaamse OCMW's', dat eveneens gepubliceerd is op de website van het Agentschap Binnenlands Bestuur blijkt immers ook dat er bij de OCMW's systematisch overraamd en voorzichtig gebudgetteerd wordt. Het is de bedoeling om in de toekomst verder gelijkaardige rapporten op te maken.

In uw laatste vraag zei u: 'Het rapport vermeldt de negatieve effecten van de overraming van de uitgaven en de onderraming van de inkomsten enzovoort.' Overweeg ik dan maatregelen, bijvoorbeeld in een aanpassing van de BBC-regelgeving en dergelijke? De kern van het probleem zit niet echt in de regelgeving, maar wel in de manier waarop de besturen zelf hun planning opmaken. Dit werd ook bevestigd door de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (VVSG) in het artikel 'Het belang van verstandig investeringen ramen', dat terug te vinden is in een lokaal tijdschrift met de naam Lokaal. Ook uit de BBC-evaluatie is gebleken dat het niet nodig is om de normen te wijzigen. Het is niet mijn bedoeling om in het kader van de nieuwe regelgeving normen te wijzigen. Het is aan de lokale besturen zelf om hun planning waarheidsgetrouwer op te maken en de bedragen en timing van de uitvoering realistischer in te schatten.

Maar ik ben het met u eens, collega's, en zeker met de vraagsteller, dat wat hulp van hogerhand en hogerop, in dit geval minister Van Overtveldt, de lokale besturen, wat deze problematiek betreft, op weg zou kunnen helpen.

De voorzitter: Mevrouw Sminate heeft het woord.

Nadia Sminate (N-VA): Minister, ik dank u voor uw omstandig antwoord. Ik ben heel blij en opgelucht met het nieuws dat de ramingen van de personenbelasting in de toekomst toch accurater zullen zijn. Want het probleem dat door het rapport wordt geschetst over de exploitatie-uitgaven, is gewoon de verantwoordelijkheid van het lokaal bestuur. Ik zie niet in hoe u daar iets aan kunt veranderen. Voor de uitgaven was er wel ieder jaar hetzelfde probleem. Als een gemeente dan weinig financiële ruimte heeft en ook nog eens een buffer moet inbouwen om dat probleem op te vangen, dan wordt het wel heel moeilijk werken.

Ik denk dat onze vele vragen en uw vragen toch wel effect hebben gehad. Dat het ook nog eens op zo'n korte termijn zal worden ingevoerd, stemt mij bijzonder gelukkig. Dank u wel daarvoor.

De voorzitter: De heer De Loor heeft het woord.

Kurt De Loor (sp.a): Minister, ik wil wel graag meegaan in uw positief verhaal en in uw optimistisch verhaal, maar het is ook niet de eerste keer dat zou blijken dat het een slag in het water is en dat het geen bewaarheid wordt. Ik hoop samen met u dat het deze keer in de praktijk wel een positief verhaal wordt. Ik zou toch ook nog eens de nadruk willen leggen op het democratisch gehalte, maar ook op de leesbaarheid van de BBC. Als er één opmerking is die alom wordt gehoord, is het het gebrek aan leesbaarheid wat natuurlijk ook de controlefunctie van gemeenteraadsleden in het gedrang brengt. Ik wil u vragen om bij wijzigingen aan het BBC ook de vinger op die wonde te leggen.

U zegt dat minister Van Overtveldt zijn verantwoordelijkheid zal nemen. Ik hoop dat in de toekomst ook deze Vlaamse Regering haar verantwoordelijkheid zal nemen en niet meer met onverwachte financiële verrassingen – in de negatieve zin dan wel – op de proppen zal komen bij steden en gemeenten.

De voorzitter: Mevrouw Pira heeft het woord.

Ingrid Pira (Groen): Minister, ik wil de laatste opmerking van collega De Loor over de leesbaarheid ondersteunen. Ik merk ook dat je al goed op de hoogte moet zijn om te kunnen volgen en om budgetten te kunnen terugvinden. Ik heb

al gehoord dat soms zelfs schepenen er niet goed aan uit kunnen. De begroting en het budget wordt meer en meer een zaak van de secretarissen. Het echte debat over begroting en budget is er bijna niet meer omdat het zo moeilijk leesbaar is. Als u het instrument onder handen neemt, dan zou het zeer goed zijn als u iets aan de leesbaarheid zou doen.

Minister Liesbeth Homans: Collega's, ik heb er alle vertrouwen in dat collega Van Overtveldt gaat uitvoeren wat hij heeft beloofd. Hij heeft het trouwens zelf al aangekondigd. Hij zou zichzelf natuurlijk ook geen dienst bewijzen door die belofte niet na te komen.

Collega's De Loor en Pira, in het kader van het decreet Lokale Besturen dat er zeer binnenkort zit aan te komen, hebben we bijvoorbeeld ook gezorgd voor een toch wel vereenvoudiging van de BBC in de zin dat het aantal sjablonen aanzienlijk zou zijn verminderd en ook meer leesbaar zijn. Ik hoop dat dit u gerust en zelfs positief kan stellen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Michel Doomst aan Liesbeth Homans, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Inburgering, Wonen, Gelijke Kansen en Armoedebestrijding, over het verdere verloop van de werkzaamheden rond de zelfevaluatie van de bestuurskracht van de gemeenten – 1182 (2016-2017)

VRAAG OM UITLEG van Mercedes Van Volcem aan Liesbeth Homans, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Inburgering, Wonen, Gelijke Kansen en Armoedebestrijding, over de (beleids)conclusies uit de zelfevaluatie van de bestuurskracht van de gemeenten – 1194 (2016-2017)

VRAAG OM UITLEG van Bert Maertens aan Liesbeth Homans, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Inburgering, Wonen, Gelijke Kansen en Armoedebestrijding, over de ondersteuning bij de zelfevaluatie op basis van de bestuurskrachtmonitor – 1269 (2016-2017)

Voorzitter: mevrouw Mercedes Van Volcem

De voorzitter: De heer Doomst heeft het woord.

Michel Doomst (CD&V): Voorzitter, minister, collega's, versterking van de bestuurskracht wordt overal als een must ervaren. Vlaanderen heeft er een mooi ondersteuningspakket voor gemaakt. We hebben er de bestuurskrachtmonitor voor uitgetest waarbij 17 gemeenten tot de uitverkoren selectie behoorden.

Op 7 februari had in de commissie Binnenlands Bestuur een uiterst interessante gedachtewisseling met IDEA Consult plaats en zijn er ook zeer interessante conclusies getrokken. Ik vond het een zeer interessant moment van overleg. Een aantal conclusies waren duidelijk. De druk op de taakstelling gaat toenemen terwijl de middelen om dat allemaal waar te maken, misschien niet zullen meegroeien. Ook de druk op het personeel om alles rond te krijgen, wordt alsmaar hoger. De opgave de komende jaren zal zijn om ongeveer met hetzelfde nog beter te doen.

Minister, welke gevolgen trekt u zelf uit de bevindingen in het eindrapport? Er is duidelijk gezegd dat de bestuurskrachtmonitor nu misschien te kwantitatief is en

dat men misschien meer kwaliteitselementen moet toevoegen, meer aandacht moet hebben voor de taakstelling in de indicatoren en de richtvragen. Hebt u suggesties om in het vervolg van deze oefening aan zelfevaluatie te doen? De vraag was ook of zal worden nagegaan of opgevolgd wat de gemeenten die meegewerkt hebben aan de test, er in de toekomst mee gaan doen. Is het de bedoeling om hierover een bevraging te organiseren? Er was een hele reeks aan goede aanbevelingen: het gebruik van de beleids- en beheerscyclus (BBC) als een actief werkinstrument, maken van betere afsprakennota's, nog helderder interne communicatie, coproductie stimuleren. Minister, hoe ziet u dit om dit op het terrein nog concreter te vertalen?

De voorzitter: De heer Maertens heeft het woord.

Bert Maertens (N-VA): Voorzitter, minister, collega's, collega Doomst heeft al heel wat geschetst ter inleiding. Het is zinloos om daar opnieuw op in te gaan. Ik wil wel zeggen dat die gedachtewisseling niet oninteressant was. Ik vond het goed dat we die gehouden hebben. We hebben een aantal conclusies over de manier van werken kunnen trekken en ook een aantal algemene conclusies.

Op 2 februari 2016 heb ik een vraag gesteld naar aanleiding van de bekendmaking van de bestuurskrachtmonitor. Ik wil daarop doorgaan. Gemeenten hebben een aantal instrumenten die de Vlaamse overheid aanbiedt om een aantal metingen te doen. Er is deze bestuurskrachtmonitor die door IDEA Consult is begeleid – enkel telefonisch, dacht ik. Er is ook de oefening – en dat was het onderwerp van mijn vraag om vorig jaar – rond de bestuurskrachtmeting en de visitatie die de Vlaamse Landmaatschappij (VLM) doet bij plattelandsgemeenten. Uit de gesprekken in de commissie met IDEA Consult bleek dat deze oefening kwalitatief van inslag is, dat er goede praktijken worden gedeeld, dat er wordt gewerkt met workshops enzovoort. Dan is er ook de oefening die Audit Vlaanderen aanbiedt aan de gemeenten, een soort handleiding om de werking van het eigen bestuur te verbeteren door zelfevaluatie. Het staat niet in de schriftelijke versie van mijn vraag, maar recent is er een uitbreiding van de stadsmonitor naar de gemeenten gebeurd. Alle gemeenten hebben vorige week een brief ontvangen die zeer positief is onthaald. Mijn vraag was al ingediend, maar ik wil er toch op inspelen in de hoop dat u er verder mee aan de slag kunt. Er zijn dus heel wat instrumenten en misschien is het voor de gemeenten dan wat moeilijk om door de bomen het bos nog te zien. We moeten ons ook de vraag stellen of het efficiënt en effectief is als verschillende administraties van diezelfde Vlaamse overheid met verschillende initiatieven bezig zijn. Moeten we niet komen tot een krachtenbundeling die de gemeenten ten goede komt?

Minister, aansluitend bij wat collega Doomst daarnet heeft gevraagd, welke conclusies trekt u nu? We hebben een gedachtewisseling gehad met IDEA Consult. Welke conclusies trekt u uit het eindverslag? Zult u op basis van die evaluatie een en ander bijsturen of niet?

Ik grijp even terug naar de verwoording van de vraagstelling en de antwoorden in 2016, een jaar geleden. U zei toen duidelijk, en terecht, dat het goed is om stap voor stap te werken en volop in te zetten op de ondersteuningsinstrumenten die er vandaag zijn – en er zijn er al een hele hoop – en die eerst te evalueren vooraleer men nieuwe instrumenten creëert. U zei toen terecht dat u tegen de zomer van 2016 een evaluatierapport had gevraagd omtrent het algemene ondersteuningsaanbod inzake bestuurskracht, en dat het goed zou zijn om die evaluatie af te wachten alvorens met nieuwe zaken te komen. Is die gemeentemonitor een resultante van die evaluaties, niet alleen van die bestuurskrachtmonitor, maar ook van andere dingen, zoals de gemeentelijke profielschetsen en ga zo maar door? Gaat u die bestuurskrachtmonitor zoals die vandaag bestaat, wijzigen? Gaat u die aanbevelingen en suggesties meenemen?

Ik maak opnieuw een zijsprongetje naar de oefening die de VLM doet en die, zoals ik al veelvuldig heb vernomen, zeer gewaardeerd wordt in plattelandsgemeenten. Moeten we niet de goede elementen daaruit halen en die toevoegen aan een instrument dat door ABB wordt aangeboden? Moeten we daar niet gaan naar een krachtenbundeling, desnoods met een visitatieteam, multidisciplinair, met andere diensten dan voor de plattelandsgemeenten enzovoort? En wat is de relatie met die gemeentemonitor? Dat is immers niet altijd even duidelijk. De gemeenten zijn zeer tevreden dat dat instrument er zal komen, maar we weten eigenlijk niet goed wat we daaruit zullen kunnen leren, wat we daarvan kunnen verwachten.

Mercedes Van Volcem (Open Vld): Minister, die krachtenbundeling lijkt me inderdaad wel belangrijk. Wat zijn uw conclusies naar aanleiding van die steekproef in zeventien gemeenten en steden? Wilt u dat ook toegankelijk maken voor andere steden en gemeenten? Wat zijn volgens u eigenlijk de 'best practices'? Hoe zult u dan eventueel die aanbevelingen meedelen aan de steden en de gemeenten? U hebt als het ware een soort proefproject gelanceerd. Wat zijn daar nu de gevolgen van? Hoe zal dat worden opgevolgd, en hoe zal daarover worden gecommuniceerd?

De voorzitter: Minister Homans heeft het woord.

Minister Liesbeth Homans: Geachte leden, u hebt zelf verwezen naar de zeer interessante hoorzitting met onder andere de heer Van Herck van IDEA Consult. Ik heb ook gehoord van andere mensen dat het inderdaad een zeer interessante gedachtewisseling is geweest. Ik hoop dat u me toestaat dat ik hun belangrijkste aanbevelingen niet nog eens allemaal ga herhalen. Dat zou ons te ver leiden. U was ook allemaal aanwezig, denk ik.

Uiteraard onderschrijf ik hun belangrijkste concrete aanbevelingen, maar als ik dan toch mijn belangrijkste conclusie mag geven, dan is dat dat de gemeenten de zelfevaluatie van hun bestuurskracht blijvend moeten maken. Dat was ook een van de grote aanbevelingen van IDEA Consult. Dat gaat dan over hun mogelijkheden om de huidige en de toekomstige taken van een gemeentebestuur blijvend te kunnen waarmaken. Dat is, zeer kort door de bocht, een samenvatting van de belangrijkste aanbevelingen van het rapport.

Ik kom tot de vragen over de opvolging van de resultaten door gemeenten zelf. Ook wat dat betreft, sluit ik me aan bij de conclusies van de onderzoekers, die stellen dat de zelfevaluatie moet worden gekaderd binnen een context van lokale autonomie en lokale verantwoordelijkheid. U weet dat hier elke week wordt gepleit voor meer lokale autonomie. Ik denk dat dat tweerichtingsverkeer is, en dat dat ook hier van toepassing is. De doelstelling van dit initiatief was het aanreiken van een uitnodiging voor lokale besturen om een proces van zelfreflectie op gang te brengen. Er moet over de resultaten van de zelfevaluatie door de lokale besturen niet worden teruggekoppeld naar de Vlaamse overheid. Zoals de onderzoekers ook heel expliciet stelden, is het immers cruciaal voor het succes van een zelfevaluatie dat men die in een veilige omgeving kan doen. Het koppelen van directe gevolgen aan de uitkomst ervan zou de reflectie weinig zinvol maken. Dat gaan we dus niet doen. Noch het ABB noch ikzelf heeft een zicht op de wijze waarop de zeventien besturen aan de slag gaan met de aanbevelingen uit het ondersteuningsaanbod. Dat was ook uitdrukkelijk niet de opzet van deze oefening.

Dat lijkt me dus een belangrijk element. Ook daar volgen we absoluut het rapport. Het staat de zeventien besturen volledig vrij om zelf een vervolgtraject op te starten om aan de slag te gaan met de aanbevelingen, en daarbij eventueel externe ondersteuning in te huren. Dat mag. Ik heb dat trouwens een hele tijd

geleden ook al gezegd in deze commissie. Zelf ga ik hierover niets opleggen of dat opvolgen, gezien de lokale autonomie. Als je aan zelfevaluatie doet, is het eigenlijk niet goed dat er een schoonmoeder constant op je vingers kijkt.

IDEA Consult heeft ook de suggestie gedaan om in het najaar een vervolgevent te organiseren – ik denk dat ze het zelf officieel een 'terugkomdag' hebben genoemd – waaraan de zeventien deelnemende besturen kunnen deelnemen om van gedachten te wisselen en van elkaar te leren over de wijze waarop ze gevolg geven aan de aanbevelingen uit het zelfevaluatietraject. Dit lijkt me wél een zeer goed en haalbaar idee. Ik heb mijn administratie dan ook de opdracht gegeven om na te gaan in welke mate ze daarin een rol kan spelen en zo'n terugkomdag daadwerkelijk kan organiseren. Ik meen immers dat niet elk lokaal bestuur zelf het warm water moet uitvinden. Lokale besturen kunnen van elkaar leren, zonder dat de boze stiefmoeder daarop zit te kijken.

Dan was er een reeks vragen over het vervolgtraject door Vlaanderen. U weet dat alle beschikbare documentatie uit deze oefening ter beschikking van alle gemeentebesturen staat, via de webstek van het agentschap. Dat is louter ter inspiratie. De lokale besturen moeten ondertussen, via de diverse communicaties van het ABB, ruim voldoende op de hoogte zijn van dit dossier. Dit jaar en komend jaar zal mijn administratie evenwel geen enkel bijkomend initiatief meer nemen voor een voortzetting van dit concrete project en een verdere cofinanciering door de Vlaamse overheid. Mijnheer Maertens, ik herhaal dat dat ook nooit de bedoeling is geweest van deze projecten van de bestuurskrachtmonitor op zich. Dat is ook altijd zeer duidelijk zo gezegd in de commissie en ook zo beslist in de schoot van de Vlaamse Regering.

Een zelfevaluatie kan nuttig zijn in ieder stadium van een lokale bestuursperiode, maar het meest geschikte moment lijkt me toch wel het begin van een bestuursperiode te zijn, zo ver mogelijk van eventuele verkiezingskoorts en op een moment dat het bestuur nog voldoende tijd heeft om een actieplan uit te rollen. Dat is nu natuurlijk niet het geval. Oktober 2018 is niet meer zo heel ver weg. Dit is trouwens ook een van de adviezen geweest van IDEA Consult. Wil een bestuur dan toch een zelfevaluatie met externe consultancy doen, dan heeft dit traject bewezen dat een handvol dagen per bestuur reeds zinvol kunnen zijn. Dat lijkt me niet zo heel veel te kosten. Dat doen lijkt me dus niet onoverkomelijk voor een lokaal bestuur.

Dan waren er een aantal vragen over de relatie met andere ondersteuningsinitiatieven die reeds bestaan. Er zijn inderdaad linken te leggen tussen de diverse initiatieven en ondersteuningsmogelijkheden, maar toch hebben ze allemaal wel hun eigen finaliteit. Bijvoorbeeld het traject van de VLM bekeek de specifieke uitdagingen van plattelandsgemeenten en werd veeleer opgevat als een onderlinge visitatie en het uitwisselen van goede voorbeelden. Het zelf-evaluatieaanbod door Audit Vlaanderen focust op de implementatie van de leidraad organisatiebeheersing voor lokale besturen en is bij uitstek een middel om te voldoen aan de bepalingen over interne controle die in het Gemeentedecreet en het OCMW-decreet zijn opgenomen. Het traject dat door het ABB werd opgestart, had de bestuurskrachtmonitor van het steunpunt als basis en had vooral als doel een concreet actieplan voor een verdere verbetering van de bestuurskracht aan de betrokken gemeenten voor te leggen. De veelheid aan verschillende invalshoeken lijkt me veeleer een meerwaarde dan een eventuele hinderpaal te zijn voor de lokale besturen. Gemeenten kunnen op basis van hun belangrijkste noden zelf bepalen op welk ondersteuningsaanbod ze ingaan en zo heel gericht inzetten op bepaalde problematieken die zich voordoen op hun grondgebied. Ik denk dat een bundeling daarvan absoluut niet wenselijk is. Ik kan ook nog meegeven dat ik ondertussen van collega Schauvliege heb vernomen dat ook de VLM-bestuurskrachtmeting zal worden stopgezet, omdat het doel is bereikt.

Mijnheer Maertens, u begon over de gemeentemonitor. Ik heb al gezegd dat elk van de diverse ondersteuningsmechanismen of -initiatieven die we aanbieden, wel een eigen finaliteit heeft. De evaluatie van de eigen werking, dat is dan het rapport van Audit Vlaanderen.

De evaluatie van de bestuurskracht, dat is het rapport van IDEA Consult dat we hier aan het bespreken zijn en dat vorige week ook door jullie is besproken met die mensen. Instrumenten voor de eigen beleidsvoering van gemeenten zijn bijvoorbeeld de gemeentemonitor, of de stadsmonitor als afgeleide daarvan. Ik denk dus dat het goed is dat al die instrumenten naast elkaar blijven bestaan, en ik denk dat een bundeling absoluut niet wenselijk zou zijn.

De voorzitter: De heer Doomst heeft het woord.

Michel Doomst (CD&V): Minister, ik dank u voor het antwoord en de perspectieven. Ik denk wel dat we in de juiste tendens zitten, ook hier in de commissie, om sterke besturen te creëren, die zo autonoom mogelijk kunnen werken. In die zin is zo'n kijkspiegel toch wel erg nuttig. Ik moet zeggen dat ik me van bepaalde conclusies niet één, maar twee hoedjes schrik, en ik denk dat dat goed is als wake-upcall. Mijn bedenking is: komt de conclusie over de sterke en de minder sterke punten nu voldoende bij de soortgenoten? Is het de bedoeling om nog meer te rapporteren, in een bundeling, over wat daaruit qua conclusies is gekomen, over wat nuttig is om informatief aan alle lokale besturen over te maken?

De voorzitter: De heer Maertens heeft het woord.

Bert Maertens (N-VA): Minister, ik dank u voor het antwoord. Ik wil nog even kort doorgaan over die gemeentemonitor. Ik wil daar niet te diep op ingaan deze namiddag. Ik heb u ook niet de kans gegeven om u voor te bereiden daarop. Ik had er niets over vermeld in mijn schriftelijke vraagstelling. In welke mate wordt het element van de bestuurskracht meegenomen in die monitor, of blijft die monitor beperkt tot de bevraging van inwoners van de gemeente? Als ik me die brief voor de geest kan halen, denk ik dat het het laatste was. Er was sprake van een enquête bij de inwoners. Blijft het louter bij een bevraging waarbij wordt gepeild naar het aanbod dat de gemeente kan brengen met de al dan niet beperkte middelen waarover ze beschikt, of worden daar ook de profielschetsen, de gestandaardiseerde cijfers aan gekoppeld om de kracht van de gemeente te gaan meten?

De voorzitter: Minister Homans heeft het woord.

Minister Liesbeth Homans: Om met die laatste vraag te beginnen, ik denk dat we nog wel eens dieper kunnen ingaan op die gemeentemonitor, maar ik wil daar nu al wel kort iets over zeggen. Die bevat natuurlijk ook een omgevingsanalyse en ook de bevraging van de inwoners en nog andere zaken, zodat het lokale bestuur zelf eigenlijk conclusies kan trekken. Dat lijkt me nu eenmaal het nut en ook het doel te zijn van zulke instrumenten.

Mijnheer Doomst, zoals ik al zei, zijn de rapporten beschikbaar op de webstek van het agentschap, en het is natuurlijk wel aan de lokale besturen zelf om conclusies te trekken. Wat dit concrete project van de bestuurskrachtmonitor betreft, heb ik gezegd dat het de intentie is van IDEA Consult om, in samenwerking met mijn agentschap, een vervolgtrefdag te organiseren. Men is natuurlijk welkom om daar conclusies en goede praktijken met elkaar te delen. Het staat elk van onze 308 Vlaamse gemeenten natuurlijk vrij om de webstek van het ABB te consulteren en te bekijken of ze bijvoorbeeld iets kan leren van wat uit de bus is gekomen bij een van die 17 gemeenten die hebben meegedaan aan die bestuurskrachtmonitor.

De voorzitter: De heer De Meulemeester heeft het woord.

Marnic De Meulemeester (Open Vld): Voorzitter, minister, ik zal niet herhalen wat al is gezegd, maar het was inderdaad een interessante oefening van IDEA Consult, en ook een interessante gedachtewisseling. Minister, het is natuurlijk goed dat de gemeenten de verplichting niet opgelegd krijgen om terug te koppelen, om feedback te geven aan het ABB, maar het lijkt me toch ook wel nuttig dat uit die rapporten van die zeventien gemeenten een aantal algemene conclusies kunnen worden getrokken, zij het onder de vorm van een aanbeveling, niet betuttelend. Kunnen er initiatieven worden genomen voor heel Vlaanderen om dat te verhelpen?

In de verslagen van de gedachtewisseling met IDEA Consult lezen we ook concreet de roep naar een betere ondersteuning ter voorbereiding van de integratie van de OCMW's in de gemeenten. Velen zijn daar al mee bezig, velen zijn al ver gevorderd, maar we moeten ook vaststellen dat heel veel steden en gemeenten toch nog actie aan het nemen zijn. Plant u, in afwachting van het nieuwe ontwerp van decreet Lokaal Bestuur, dat we hopelijk binnenkort hier in de commissie kunnen bespreken, nog initiatieven om gemeenten daarin nog beter te begeleiden?

De voorzitter: Minister Homans heeft het woord.

Minister Liesbeth Homans: Mijnheer De Meulemeester, het was natuurlijk uw volste recht om u nog aan te sluiten – u was per vergissing nog niet aan de beurt gekomen – maar ik denk dat ik op de meeste van uw vragen eigenlijk al heb geantwoord. Het is natuurlijk wel zo dat alle initiatieven die nu lopen en waarvan we eigenlijk een hele trits hebben overlopen, ook de lopende hervormingen, zoals de integraties van de OCMW's in de steden of in de gemeenten, kunnen inspireren.

U zei dat er aanbevelingen zijn gedaan, maar u vroeg of er ook conclusies zijn. Op pagina 31 van het rapport van IDEA Consult staan duidelijk niet alleen aanbevelingen, maar ook wel de grootste conclusies. Dat lijkt me toch ook wel belangrijk om mee te nemen. Nogmaals, dit is allemaal toegankelijk voor elk lokaal bestuur in Vlaanderen, via de webstek van het ABB.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Michel Doomst aan Liesbeth Homans, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Inburgering, Wonen, Gelijke Kansen en Armoedebestrijding, over het advies van de provincies met betrekking tot de aanpassing van de kiesdistricten voor de provinciale verkiezingen – 1204 (2016-2017)

VRAAG OM UITLEG van Bert Maertens aan Liesbeth Homans, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Inburgering, Wonen, Gelijke Kansen en Armoedebestrijding, over de provinciedistricten – 1251 (2016-2017)

Voorzitter: mevrouw Mercedes Van Volcem

De voorzitter: De heer Doomst heeft het woord.

Michel Doomst (CD&V): Minister, voor de aanpassing van het Lokaal en Provinciaal Kiesdecreet zijn we verplicht geweest om ook de adviezen van de provincieraden te vragen.

Uit de berichtgeving die daarover doorsijpelde, bleek dat elke provincie toch wel opmerkingen heeft overgemaakt. West-Vlaanderen vindt de drie voorgestelde

districten te groot en ook te kunstmatig. Collega Maertens komt daar echter op terug, denk ik. Vlaams-Brabant pleit ervoor om niet te halveren, maar te verminderen met een derde. Oost-Vlaanderen geeft een positief advies, maar zegt toch wel wat bekommernissen te hebben. De provincie Antwerpen zegt dat het effect toch nog eens grondig moet worden bestudeerd. Ik heb niks gehoord van Limburg. Misschien zijn ze daar volledig tevreden.

Minister, hebt u ondertussen alle adviezen binnengekregen? Wat zijn de krachtlijnen daarvan? Wordt daarover nog teruggekoppeld met de betrokken besturen?

De voorzitter: De heer Maertens heeft het woord.

Bert Maertens (N-VA): Mijn betoog zal heel kort zijn, want collega Doomst heeft in feite dezelfde vragen. We zien dat de ene provincie vindt dat de kiesdistricten voor de provincieraad te groot zijn, dat er dus te weinig kiesdistricten zijn in de provincie. Dat is bijvoorbeeld zo in Vlaams-Brabant en in West-Vlaanderen. In Limburg hoor je dan het tegenovergestelde. Daar pleit een bepaalde fractie in de provincieraad voor één kieskring. De diverse provincies hebben verschillende adviezen, bedenkingen, bekommernissen. Het advies is gevraagd. Het is uiteraard ook verplicht. Men moet er nu ook voor zorgen dat er in elk district minstens zes raadsleden te verkiezen zijn, wegens de evenredige vertegenwoordiging enzovoort.

Minister, ik heb dus enkele heel eenvoudige vragen. Zijn die adviezen al formeel overgemaakt aan uw administratie, en strookt hun inhoud met wat we lezen in de pers? Wat is uw houding of wat zal uw houding zijn daaromtrent?

De voorzitter: Minister Homans heeft het woord.

Minister Liesbeth Homans: Ja, ik heb alle adviezen gekregen, en als ik me niet vergis, zijn die ook ter inzage op de webstekken van de respectieve vijf Vlaamse provincies. Dat past dus in de procedure.

Het is misschien wel belangrijk om de adviesprocedure en de finaliteit toch nog eens een klein beetje nader toe te lichten. Ik heb hier immers de vraag gehoord of ik daar dan nog op ga antwoorden. Zoals iedereen hier weet, wordt de adviesprocedure voorgeschreven in artikel 260 van het Provinciedecreet van 9 december 2005.

Daarin staat letterlijk: "De provincieraad geeft binnen de bevoegdheden van het Vlaamse Gewest zijn advies over de veranderingen die worden voorgesteld betreffende de grenzen van de provincie, van de arrondissementen, kiesdistricten, kantons en gemeenten en betreffende de aanwijzing van de hoofdplaatsen."

Dit artikel omschrijft dus duidelijk de scope van de adviezen. De bedoeling is dat de provincies een advies zouden kunnen verstrekken over voorgestelde wijzigingen aan de provinciedistricten. Zoals bekend doe ik, gelet op de halvering van het aantal provincieraadsleden, een voorstel tot aanpassing van de indeling van de provinciedistricten. Ik zal daar straks nog kort iets over zeggen. Hierover heb ik dus advies gevraagd en ook gekregen. De meeste adviezen gingen echter niet zozeer en in hoofdzaak over de kiesdistricten, maar wel over de halvering van het aantal provincieraadsleden, waarmee men het niet eens is. Zoals u weet, stelt het regeerakkoord zeer duidelijk dat dit van 350 naar 175 moet.

Er is toch wel sprake van een nuance in elk advies van de diverse provincies. Het lijkt me toch wel goed om dat mee te geven. Mijnheer Doomst, daarmee ga ik in op uw concrete vraag wat eigenlijk de belangrijkste krachtlijnen zijn van de officiële adviezen die zijn binnengekomen. Die zijn dus zeer uiteenlopend.

Zo beschouwt de provincieraad van Oost-Vlaanderen de herindeling als logisch, in samenhang met de beslissing van de Vlaamse Regering om het aantal

provincieraadsleden te halveren. Laten we dus zeggen dat zij eigenlijk redelijk positief waren. De provincieraad van Limburg heeft geen eensluidend advies kunnen geven, en heeft dus enkel de opmerkingen meegedeeld van de diverse fracties in de provincieraad. De N-VA-fractie en de Open Vld-fractie geven een gunstig advies. De CD&V-fractie opteert voor de indeling van de provincie Limburg in 5 provinciedistricten in plaats van 3. De sp.a-Groenfractie en de Vlaams Belang-fractie spreken de voorkeur uit voor 1 kiesomschrijving Limburg, en dus geen verdere indeling in provinciedistricten.

De provincieraad van Antwerpen vraagt om vooraf het effect verder bestuderen van de herindeling van de provinciedistricten, in combinatie met de halvering van het aantal provincieraadsleden. De provincieraad van Vlaams-Brabant vraagt in een kort advies om het aantal provincieraadsleden niet te verminderen met de helft, maar slechts met een derde, dus 48 raadsleden in plaats van 36. Dat valt dus compleet buiten hun scope. Daar moeten ze mij geen advies over geven. Dat was ook niet gevraagd. Ook vraagt Vlaams-Brabant om samenhangend daarmee de provincie te verdelen in 4 provinciedistricten in plaats van 2.

Tot slot stelt de provincieraad van West-Vlaanderen dat de herindeling van de provinciedistricten niet voldoende aansluit op de geografische spreiding van de grondgebonden bevoegdheden van de provincie en op de democratische controle hierop. De provincieraad stelt een herindeling voor in 5 provinciedistricten, gebaseerd op de bestuurlijke samenwerking in de regio's, in plaats van 3.

Hoe reageer ik nu op die verschillende adviezen die ik heb gevraagd en gekregen? Ik zal mijn voorstellen op basis van die adviezen aan de Vlaamse Regering voorleggen, en de regering zal die bespreken. Het staat de provincies natuurlijk vrij om te doen wat ze deden, maar dat was absoluut niet de bedoeling. Het ging om een officieel advies. Ik heb het artikel van het Provinciedecreet voorgelezen waarin staat wat er eigenlijk concreet van de provincies wordt verwacht. Dan vind ik het toch wel een beetje jammer dat er eigenlijk vooral, zij het niet noodzakelijk en niet uitsluitend, wordt gefocust op de halvering van het aantal mandaten, waarmee ze het dan toch blijkbaar niet allemaal eens zijn.

Het ontwerp van Lokaal en Provinciaal Kiesdecreet zal in zijn totaliteit worden besproken in de schoot van de Vlaamse Regering. Mijnheer Doomst, ik hoef de provincieraden dus niet te antwoorden. Nadat de Vlaamse Regering daarover heeft beslist, zullen we ons voorstel overmaken aan het Vlaams Parlement, zoals de procedure bepaalt. Het komt u, het Vlaams Parlement, toe om finaal over de herindeling van de provinciedistricten te beslissen.

Het is wel belangrijk om even in herinnering te brengen waarom we de kiesdistricten hebben aangepast en met welke doelstelling. De herindeling van de provinciedistricten vloeit uiteraard voort uit de halvering van het aantal provincieraadsleden, zoals ook was afgesproken in het regeerakkoord.

De herindeling in grotere provinciedistricten is nodig om tegemoet te komen aan een arrest van het Grondwettelijk Hof van 2007, waarin dat orgaan oordeelde dat diverse toenmalige bestaande provinciedistricten te klein waren om voldoende de evenredigheid tussen de zetelverdeling en de verdeling van de stemmen te kunnen garanderen. Aangezien de halvering van het aantal provincieraadsleden die evenredigheid vermindert, moeten de provinciedistricten worden vergroot om de vermindering van de evenredigheid voldoende te kunnen compenseren. Wie ben ik dus om het Grondwettelijk Hof tegen te spreken? Het zou niet kies zijn om dat arrest tegen te spreken, en dat hebben we ook niet gedaan. In opvolging hiervan heeft de Vlaamse Regering in 2011, dus na die uitspraken van het Grondwettelijk Hof, bij de totstandkoming van het Lokaal en Provinciaal Kiesdecreet geoordeeld dat een provinciaal kiesdistrict minstens zes zetels moet omvatten.

De halvering van het aantal provincieraadsleden zorgt er dus voor dat veel van de bestaande provinciedistricten onder die vooropgestelde grens duiken. Daarom was een hertekening raadzaam, en absoluut noodzakelijk om in overeenstemming te zijn met de uitspraken van het Grondwettelijk Hof. Daarbij werd het principe van minstens zes te begeven zetels per provinciedistrict opnieuw als leidraad gehanteerd. Die intentie resulteerde in de voorliggende herindeling in provinciedistricten. Die is gebaseerd op de vroegere bestuurlijke arrondissementen, met enkele samenvoegingen in de provincies Oost- en West-Vlaanderen. Dit werd goedgekeurd door de Vlaamse Regering in de conceptnota van 17 juli 2015 betreffende de organisatie van de lokale verkiezingen van 2018.

Dan is er de specifieke vraag over het advies van West-Vlaanderen. De provincieraad van West-Vlaanderen stelt dat zijn voorstel nauwer aansluit bij de geografische spreiding van de grondgebonden bevoegdheden, die de provincies dus nog wel zullen mogen uitoefenen. Zo komt de provincieraad tot vijf districten, wat compleet in tegenspraak zou zijn met de uitspraak van het Grondwettelijk Hof. Dat is voor mij dus absoluut moeilijk aanvaardbaar. Een simulatie op basis van de bevolkingsaantallen van 1 januari 2016 toont aan dat aan het provinciedistrict Oostende, zoals voorgesteld door de provincieraad, slechts vijf mandaten zouden kunnen worden toegewezen. Wettelijk gezien kan en mag dat dus niet. Zoals gezegd, wenst de Vlaamse Regering te garanderen dat er minstens zes te begeven mandaten per kieskring zijn. Het voorstel van West-Vlaanderen voldoet daar niet aan. Daarnaast baart het sommige provincieraden zorgen dat de landelijke gebieden door deze vergroting ondervertegenwoordigd zullen geraken ten opzichte van de stedelijke gebieden. Ik denk dat het aan de deelnemende partijen en hun kandidaten is om ervoor te zorgen dat ook de landelijke gebieden voldoende worden vertegenwoordigd in de provincieraad. Dat is geen zaak die de Vlaamse Regering van bovenaf moet opleggen.

De voorzitter: De heer Doomst heeft het woord.

Michel Doomst (CD&V): Minister, ik dank u voor de concrete info en toelichting. Wordt vervolgd, natuurlijk. Ik denk dat we dat inderdaad los van het numerieke moeten zien. Provinciebesturen zijn als middenstructuur natuurlijk per definitie nabije besturen. Ik vind dus dat we, naast het grondwettelijke, toch moeten proberen dat in evenwicht te krijgen met het grondgebondene, het regiogebonden werk dat ze in de toekomst zullen hebben. In die zin pleit ik er toch wel voor om gekozen structuren te hebben die herkenbaar en die pakbaar zijn. Ik vind in dezen toch wel dat wie het kleine niet eert, de resultaten niet weerd zal zijn.

De voorzitter: De heer Maertens heeft het woord.

Bert Maertens (N-VA): Het gaat om provincieraadsverkiezingen. Het lijkt me belangrijk om daarbij niet de megakieskringen te hebben zoals die bijvoorbeeld in Limburg worden voorgesteld, met de provinciegrens als grens van één kieskring. Voor de provincieraad vind ik dat zeer verregaand. Ik was toen nog erg jong, maar ik herinner me nog de kritiek op de provinciale kieskringen bij de parlementsverkiezingen. Toen was er al heel veel kritiek daarop, en misschien niet geheel onterecht, vind ik persoonlijk. Als men dat zou doen voor de provincieraad, dan meen ik dat we echt wel een zeer-ver-van-mijn-bedshow hebben. Als we alleen mensen uit grote steden in de provincieraad willen, dan is dat natuurlijk de oplossing. Ik denk dus niet dat de vele kleinere gemeenten in Limburg daar gebaat bij zouden zijn, laat staan elders in Vlaanderen. Dat lijkt me niet de goede oplossing.

Anderzijds is er ook de duidelijke uitspraak van het Grondwettelijk Hof. Ik denk dat we die moeten volgen. We moeten minstens zes mandatarissen, zes verkozen raadsleden per kieskring hebben. Daar moeten we onverkort bij blijven.

Dat lijkt me heel duidelijk. Als we dat kunnen doen in een zo homogeen mogelijk geografisch afgebakend gebied, zou dat de bedoeling moeten zijn.

De voorzitter: Mevrouw Robeyns heeft het woord.

Els Robeyns (sp·a): Minister, uiteraard is het heel duidelijk. We moeten ons schikken naar het Grondwettelijk Hof. Ik begrijp dat u zegt: 'We hebben een advies gevraagd over de indeling in districten. Dan moeten we niet beginnen over de halvering van de provincieraadsleden.' Maar uit de toelichting van de verschillende adviezen heb ik begrepen dat er wel degelijk provincies zijn die zich in hun advies effectief hebben gefocust op wat gevraagd werd, namelijk de herindeling van de kiesdistricten, zoals u had gevraagd.

Als ik u goed begrijp, zegt u nu: 'We hadden dat pro forma gevraagd, omdat we daartoe verplicht waren. We zullen daarna het parlement de mogelijkheid geven om hetgeen de Vlaamse Regering zal voorstellen, al dan niet aan te passen of te amenderen.' Dat is toch een wat rare formulering. U vraagt een advies aan een provincie en ze geven het effectief over hetgeen waarvoor het bedoeld is. En dan zegt u: 'Een antwoord moeten ze van ons niet meer verwachten.' Dat vind ik een wat rare redenering.

Minister, ik heb nog een tweede vraag. Waarom – dat zal later zeker nog terugkomen in het debat – kiest u opnieuw voor die oude bestuurlijke arrondissementen? Want nu gaan we opnieuw structuren in het leven roepen die ondertussen al tien jaar niet meer van toepassing waren, terwijl er andere samenwerkingen bestaan, zoals de hulpverleningszones. In Limburg zijn er drie samenwerkingsverbanden, die vandaag de dag misschien logischer zijn dan de oude bestuurlijke arrondissementen. Het is vooral die vraag die ik me stel: waarom terugkeren naar structuren die we eigenlijk al jaren geleden hebben afgeschaft?

De voorzitter: De heer Dochy heeft het woord.

Bart Dochy (CD&V): Minister, ik ben het met u eens dat het een beetje onkies is dat men eigenlijk advies geeft over zaken waarover geen advies wordt gevraagd. Het heeft geen zin om verder te blijven doordrammen op een aantal frustraties over de reductie van het aantal leden van de provincieraden. Er is daarover een akkoord. Dat moet niet meer worden bediscussieerd. Het zijn feiten.

Ik richt mij nu specifiek naar het advies dat de provincie West-Vlaanderen aan u heeft gericht. Daarin heeft men in elk geval geen melding gemaakt van de problematiek van de daling van het aantal provincieraadsleden. Ik denk dat het belangrijk is om dit advies zeer serieus te nemen. Want die provincie is specifiek, zoals iedere provincie specifiek is. Dat is ook de reden waarom er in een kies-decreet ook keuzes kunnen worden gemaakt die afwijken van provincie tot provincie. Er is bijzondere aandacht gevraagd voor de spreiding, enerzijds vanuit de territorialiteit, maar anderzijds ook vanuit de sociologische samenhang. De specifieke problematiek van Oostende is dus West-Vlaams. Dat hangt een stuk tussen Brugge en de Westhoek. Het heeft, als een soort minimetropool op West-Vlaams niveau, zijn effect door het te verschuiven van het ene naar het andere district. Er is voor geopteerd om daarvan een afzonderlijk district te maken.

Ik zou toch willen vragen om nog eens goed na te lezen en na te kijken wat het advies was van het Grondwettelijk Hof. Volgens mijn informatie betreft het hier een minimum van vier zetels, wat betreft de provinciale kiesomschrijving. In de vorige Vlaamse Regering heeft men inderdaad zes als norm genomen, maar we zitten natuurlijk met nieuwe omstandigheden. We zitten met een gedaald – gehalveerd – aantal provincieraadsleden. Het zou dus niet onlogisch zijn om, op basis van nieuwe omstandigheden, een heroverweging te maken en ons te focussen op wat het Grondwettelijk Hof heeft gezegd. Daar hoeven we niet tegenin te

gaan. Maar het Grondwettelijk Hof heeft indertijd gezegd: 'Kiesdistricten voor de provincie moeten minimum vier verkozenen hebben, en geen zes.'

Het voorstel dat vanuit West-Vlaanderen wordt gedaan, voldoet volledig aan wat het Grondwettelijk Hof heeft vooropgesteld, en het voldoet eigenlijk ook aan een vraag van de West-Vlaamse bevolking, aan een sociologische afweging en een territoriale spreiding.

Minister, ik zou u willen vragen om dat in ieder geval heel grondig in overweging te nemen, om dat ernstig te nemen. Ik ben blij dat u hebt gezegd dat het parlement zal beslissen. Maar geef ons dan in elk geval de vrijheid om daarover in het parlement even van gedachten te wisselen en om daarover op het niveau van het parlement eventueel tot een consensus te kunnen komen.

De voorzitter: Minister Homans heeft het woord.

Minister Liesbeth Homans: Collega's, ik ben al zeer uitgebreid ingegaan op de verschillende adviezen van de verschillende provincies, ook zeker, mijnheer Dochy, op dat van West-Vlaanderen. Wat u zegt, klopt ook wel. Het staat ook in het advies. Het klopt dat zij zich niet hebben uitgesproken over dat halveren en dat ze zich louter hebben gehouden aan de adviesvraag.

Maar ik heb ook al gezegd, collega's, dat we deze adviezen zullen bespreken in de schoot van de regering, dat we tot een beslissing zullen komen en dat de uiteindelijke beslissing, zoals steeds, bij jullie ligt.

De voorzitter: De heer Dochy heeft het woord.

Bart Dochy (CD&V): Minister, ik had opgeworpen dat het Grondwettelijk Hof heeft gezegd: vier en niet zes. Dat is een verschil. We moeten niet ingaan tegen het Grondwettelijk Hof. Maar naar mijn informatie heeft het Grondwettelijk Hof gezegd: minstens vier.

Minister Liesbeth Homans: Oké, ik zal antwoorden, hoewel het niet echt volgens de regeling der werkzaamheden is.

Het klopt, mijnheer Dochy, dat het Grondwettelijk Hof heeft gezegd dat het er minimaal vier moeten zijn. Maar om alle zekerheid te hebben, heeft de Vlaamse Regering in 2011 gezegd de lat minimum op zes te leggen.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Chris Janssens aan Liesbeth Homans, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Inburgering, Wonen, Gelijke Kansen en Armoedebestrijding, over de invloed van het salafisme in de door de Vlaamse overheid erkende moskeeën – 1173 (2016-2017)

Voorzitter: mevrouw Mercedes Van Volcem

De voorzitter: De heer Janssens heeft het woord.

Chris Janssens (Vlaams Belang): Minister, een tweetal weken geleden werd er in een krant bericht over een lijvig rapport van het Coördinatieorgaan voor de dreigingsanalyse (OCAD). Daaruit blijkt dat het salafisme in dit land in opmars is. Het salafisme zou zelfs stilaan de zogenaamd 'gematigde' islam in ons land verdringen. Een van de conclusies van dat OCAD-rapport zou zijn dat een groeiend aantal moskeeën en islamitische centra in België onder invloed staat van het wahabitische, salafistische missioneringsapparaat.

Ik spreek vooralsnog in de voorwaardelijke wijze, omdat ik mij moet baseren op persartikelen, aangezien ik het volledig rapport nog altijd niet heb gekregen. Nochtans heb ik het via verschillende kanalen proberen te bemachtigen, zowel via het OCAD zelf, als via de federale collega's in de Kamer en via uw kabinet, minister. Het blijkt echter een groot staatsgeheim te zijn. Ik heb het rapport vooralsnog niet gekregen. Bijgevolg heb ik een verzoek gericht aan de voorzitter van de commissie voor de bestrijding van gewelddadige radicalisering, om het daar desnoods achter gesloten deuren te verkrijgen en bespreken. Ik heb nog geen antwoord gehad op dat verzoek, maar ik vermoed dat dat daarop kan worden ingegaan.

In het rapport is verder sprake van een "een extreem-puriteins en intolerant denk-kader dat de moslims in het Westen doet afkeren van de Europese waarden en de normen die zij percipiëren als in strijd met de Koran". Hoe gebeurt die verspreiding van het salafisme dan? Dat gebeurt uiteraard voornamelijk vanuit Saoedi-Arabië en andere Golfstaten en op verschillende manieren. Zo geeft Saoedi-Arabië bijvoorbeeld studiebeurzen aan moslims overal ter wereld, zodat ze daarna kunnen worden ingezet in het salafistische bekeringsapparaat. Wahabitische imams preken geregeld in Belgische moskeeën, die ook meer en meer strikt wahabitisch zouden worden. Er wordt dan onder meer verwezen naar de grootsteden Brussel, Antwerpen en Mechelen.

Uiteraard zijn er ook diverse mediakanalen waarlangs Saoedi-Arabië zich steeds meer op België en Europa richt, uiteraard via de tv, maar ook online. In het rapport werd ook gezegd dat de meeste islamitische boekhandels in dit land en ook de onlinewinkels volgens het OCAD bijna uitsluitend nog wahabitisch, salafistisch drukwerk aanbieden, in het Arabisch of in vertaling.

Naar aanleiding van de krantenartikelen is er in de plenaire vergadering al een actuele vraag gesteld aan u, minister. Maar in uw antwoord toen hebt u voornamelijk gealludeerd op federale bevoegdheden, met name de invoering van een eventueel verbod op buitenlandse financiering.

U hebt toen ook gezegd dat u de erkenningscriteria voor moskeeën zou willen verstrengen. Maar ik denk dat, in het beperkte tijds kader van die actuele vraag, toch nog een aantal vragen onbeantwoord zijn gebleven, waarover ik wat meer duidelijkheid zou willen. Met name of er in het rapport ook verwezen wordt naar moskeeën die erkend zijn door de Vlaamse overheid en in welke mate u desgevallend het erkenningsbeleid zou willen verstrengen of bijsturen.

Minister, u had het rapport bij u in de plenaire vergadering van 8 februari. Hoe reageert u daarop in het algemeen?

Kunt u meedelen – hier gaat mijn interesse in het bijzonder naar uit – in welke mate het rapport betrekking heeft op de 28 moskeeën die erkend zijn door de Vlaamse overheid of de 43 moskeeën waarvoor momenteel de erkennings-procedure loopt?

Kunt u bevestigen dat geen enkele imam die momenteel in erkende moskeeën predikt of geen enkel bestuurslid van deze moskeeën een opleiding islamitische opleidingen heeft gevolgd in Saoedi-Arabië? Indien dat wel het geval is, welk gevolg wilt u daaraan geven?

Bent u van mening dat er momenteel voldoende controle is op de erkende mos-keeën? Zo niet, wat dient er volgens u te veranderen?

Op welke wijze wilt u, zoals u hebt aangekondigd, de erkenningsvoorwaarden van moskeeën verstrengen? Wilt u bijvoorbeeld een verbod op buitenlandse finan-ciering toevoegen aan de erkenningsvoorwaarden, of wilt u nog andere aanpassingen doen?

Indien u inderdaad suggereert dat er een verbod op buitenlandse financiering moet worden ingeschreven in de erkenningsvoorwaarden, betekent dit dan ook dat er op dit moment al problemen zijn met betrekking tot de reeds erkende moskeeën?

Ten slotte, welke piste wilt u bewandelen om het salafisme in Vlaanderen tegen te gaan?

De voorzitter: Minister Homans heeft het woord.

Minister Liesbeth Homans: Mijnheer Janssens, ik zal u helaas moeten teleurstellen, want het klopt. U hebt via verschillende kanalen geprobeerd om het rapport van het OCAD te bemachtigen. Dat is uw volste recht. U hebt dat geprobeerd bij het OCAD zelf en bij mijn kabinet, waar vervolgens mijn eigen kabinetschef contact heeft gehad met de heer Van Tigchelt, de baas van het OCAD. Hij heeft ons verboden om dit document te verspreiden. Er staat niet voor niets 'beperkte verspreiding' op het document.

Hij heeft wel verwezen naar het werkbezoek dat de commissie voor de bestrijding van gewelddadige radicalisering – ik kijk naar de voorzitter van die commissie – heeft gehad bij het OCAD. Hij heeft ook gezegd dat hij het rapport niet zal overmaken, maar dat hij wel bereid is om in deze commissie of in de commissie voor de bestrijding van gewelddadige radicalisering – dat maakt mij niet uit, dat regelen jullie zelf maar – achter gesloten deuren zijn belangrijkste conclusies en bevindingen te komen meedelen.

Het spijt mij, mijnheer Janssens, ik kan niet antwoorden – ik mág zelfs niet antwoorden – op uw vragen. Ik weet niet of u ook bij de volgende reeks van vraagstellers bent, over de erkenningscriteria van moskeeën. Die vragen kan ik natuurlijk wel beantwoorden en zal ik ook beantwoorden. Maar uw vragen 'Wat vindt u van het rapport? Heeft dat betrekking op de reeds erkende moskeeën?' mag, kan en zál ik niet beantwoorden.

Maar ik heb een goede suggestie gekregen van de heer Van Tigchelt. En het zou zeer waardevol kunnen zijn om op die manier meer informatie te kunnen krijgen, weliswaar mondeling, achter gesloten deuren en ook zonder opname.

De voorzitter: De heer Janssens heeft het woord.

Chris Janssens (Vlaams Belang): Minister, ik vind het uiteraard een beetje jammer dat er een sfeertje van staatsgeheimen rond dat rapport blijft hangen. Het is belangrijk dat het parlement en alle parlementsleden hun controlerecht kunnen uitoefenen wanneer er zich problemen stellen in moskeeën die erkend zijn door de Vlaamse overheid.

In het rapport staat dat imams van reguliere moskeeën – wat men ook moge bedoelen met 'regulier' – in toenemende mate gesalafiseerd zijn. Dus ga ik ervan uit dat, als men verwijst naar reguliere moskeeën, er allicht ook wel moskeeën erkend door de Vlaamse overheid bij zijn. We weten dat er heel wat problemen zijn met salafisme. We weten dat dat salafisme in tegenspraak – volledig in tegenspraak, uiteraard – is met onze manier van leven, met onze rechtsstaat enzovoort. En toch is het op geen enkele manier mogelijk om inzage te krijgen in dat rapport namens het parlement en evenmin om daarover vragen te stellen aan de bevoegde minister.

Minister, ik ga ervan uit dat, wanneer de voorzitter van de commissie voor de bestrijding van gewelddadige radicalisering wil ingaan op mijn verzoek om daarover met de heer Van Tigchelt van gedachten te wisselen, u bij dat bezoek aanwezig kunt zijn. Ik ga ervan uit dat we u, desnoods achter gesloten deuren,

vragen kunnen stellen over de manier waarop het salafisme invloed heeft op de erkende moskeeën in ons land en de manier waarop u daaraan een plaats wilt geven in uw beleid.

De voorzitter: Mevrouw Sminate heeft het woord.

Nadia Sminate (N-VA): Collega, ik denk dat de minister correct heeft geantwoord. Als het OCAD beslist om die nota onder beperkte verspreiding te zetten, dan is het niet aan haar en ook niet aan mij om dat document – ik heb het trouwens niet in mijn bezit – hier vrij te geven.

Uw vraag om een gedachtewisseling te hebben met de auteur van het document is vanuit alle fracties tot bij mij gekomen. Ik ben daar dan ook op ingegaan. Onze commissiesecretaris heeft de vraag gesteld aan het OCAD om hier een toelichting te komen geven. Ik vermoed dat dat inderdaad achter gesloten deuren zal gebeuren, maar daarover is nog geen uitsluitsel. Ik veronderstel dat er geen andere mogelijkheid zal zijn. Er zal dus zeker worden ingegaan op uw vraag om een toelichting te krijgen, eventueel ook een gedachtewisseling, met de heer Van Tigchelt zelf.

In het verleden, toen wij hoorzittingen hebben gehouden, al dan niet achter gesloten deuren, hebben wij daar nooit de minister bij betrokken. Dit is een document, een nota die door het OCAD zelf is opgesteld. Ik denk dat het gepast is om vragen te stellen aan de auteur zelf. Dat staat momenteel op de planning. Ik heb even gekeken: het staat nog niet online op de agenda, maar wel op de indicatieve planning. De eerste week na de krokusvakantie, de woensdagvoormiddag, zal dat plaatsvinden.

De voorzitter: De heer Kennes heeft het woord.

Ward Kennes (CD&V): Voorzitter, we zullen het zo dadelijk inderdaad hebben over de erkenning van de moskeeën. Het is goed dat er daarover op dit moment veel vragen zijn. Zo kunnen we daarover een klein debat voeren.

Ik kan alleen maar aansluiten bij wat mevrouw Sminate zegt over het respect voor de vertrouwelijkheid van documenten. We moeten niet zelf een interpretatie koppelen, noch de media, noch parlementsleden, noch de publieke opinie, aan het feit dat documenten vertrouwelijk zijn, om dan zelf een eigen discours daarrond te ontwikkelen.

Wanneer documenten vertrouwelijk zijn, heeft dat wellicht ook te maken met de bescherming van mensen die op een of andere manier bijdragen aan het tot stand komen van documenten. In onze democratische samenleving, die gebaseerd is op een rechtsstaat en op controle door een overheid van wat er in het oog moet worden gehouden, denk ik dat we er alle belang bij hebben om daar sereen mee om te gaan. Dat is mijn oproep tot alle collega's, ook buiten deze commissie: om op de juiste manier met documenten om te gaan. Er zijn mensen die daar inzage in krijgen en andere niet. En dat is nu eenmaal een rol die we moeten respecteren. In mijn ogen is daar correct mee omgaan, een bijdrage leveren aan de democratische rechtsstaat.

De voorzitter: Minister Homans heeft het woord.

Minister Liesbeth Homans: Ik heb een zeer concrete suggestie gedaan, op voorstel van de heer Van Tigchelt zelf. Blijkbaar is dat voorstel ook al tot de voorzitter van de commissie voor de bestrijding van radicalisering gekomen. Zij heeft een zeer concreet voorstel gedaan.

Meer heb ik er eigenlijk niet over te zeggen. Ik mag, kan en zal niet ingaan op de inhoud van het rapport. Punt.

De voorzitter: De heer Janssens heeft het woord.

Chris Janssens (Vlaams Belang): Minister, in dat rapport wordt er naar verluidt, volgens de krantenartikelen die ik daarover heb kunnen lezen, een beangstigend beeld geschetst van hoe het salafisme de moslimwereld in dit land in zijn greep krijgt. Het salafisme, dat volledig botst met onze democratie, met onze vrijheden, met onze seculiere wetten. En dan vraag ik dat wij inderdaad inzage krijgen in dat rapport, dat we het kunnen bespreken, desnoods vertrouwelijk, met de auteur van het rapport, met de mensen van het OCAD.

Maar dan wil ik ook en vooral van de bevoegde minister weten: ten eerste, hoe wij die Saoedische, die buitenlandse, die salafistische invloed in ons land kunnen stopzetten; ten tweede, op welke manier het salafisme zijn intrede heeft gedaan in de moskeeën die erkend zijn door de Vlaamse overheid. Ik denk dat het onze plicht is, onze controleplicht, om u dat te vragen. Ik denk ook dat u daarop aan het parlement antwoorden zou moeten kunnen geven.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Mercedes Van Volcem aan Liesbeth Homans, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Inburgering, Wonen, Gelijke Kansen en Armoedebestrijding, over de criteria voor de erkenning van moskeeën – 1215 (2016-2017)

VRAAG OM UITLEG van Chris Janssens aan Liesbeth Homans, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Inburgering, Wonen, Gelijke Kansen en Armoedebestrijding, over de nieuwe maatregelen die de minister aankondigde in verband met de erkenning van moskeeën – 1219 (2016-2017)

VRAAG OM UITLEG van Nadia Sminate aan Liesbeth Homans, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Inburgering, Wonen, Gelijke Kansen en Armoedebestrijding, over een verstrenging van de criteria voor de erkenning van moskeeën – 1244 (2016-2017)

VRAAG OM UITLEG van Ward Kennes aan Liesbeth Homans, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Inburgering, Wonen, Gelijke Kansen en Armoedebestrijding, over de verklaringen van de minister dat ze de criteria voor de erkenning van moskeeën wil verstrengen – 1283 (2016-2017)

Voorzitter: mevrouw Mercedes Van Volcem

De voorzitter: De heer Janssens heeft het woord.

Chris Janssens (Vlaams Belang): Minister, mijn vragen hebben betrekking op een aantal uitspraken die u hebt gedaan zowel in de plenaire vergadering van een aantal weken geleden als in het VTM-nieuws van zondag 12 februari. U kondigde toen een aantal acties aan inzake de erkenningsvoorwaarden van moskeeën. Zo hebt u onder meer gezegd dat u de regels voor de erkenning strenger wilt maken, en u hebt dan in het bijzonder twee extra maatregelen aangekondigd.

Een eerste is dat elke eredienst in Vlaanderen een duidelijk financieel plan zou moeten indienen, waarin staat waar het geld vandaan komt waarmee men werkt

en waarvoor het wordt gebruikt. U hebt ook aangekondigd dat u vooral van geradicaliseerde moslims verwacht dat zij een documentje ondertekenen waarin ze verklaren dat de Belgische wetten te allen tijde boven de sharia staan.

Wat die zogezegd nieuwe maatregelen die u hebt aangekondigd, betreft, heb ik toch een aantal bedenkingen. Wat het financieel plan betreft, zou ik toch wel willen weten welke verandering u precies wilt aanbrengen aan de huidige wetgeving. Ook nu wordt het opmaken van een financieel plan immers al verplicht opgelegd aan de eredienstbesturen die een erkenning aanvragen. Het is een besluit van de Vlaamse Regering houdende de vaststelling van de criteria voor de erkenning van kerk- en geloofsgemeenschappen en dus ook van moskeeën. Zij moeten zowel bij hun aanvraag voor een erkenning als nadien een financieel plan voorleggen of meerjarenplannen en budgetten indienen bij de provincies.

Minister, wat bedoelt u dan concreet met “iedereen die in onze maatschappij een toekomst wil, moet verklaren dat de Belgische wetten boven de sharia staan”? Bedoelt u dan dat elk moskeebestuur of elk lid van een moskeebestuur die verklaring moet ondertekenen? Zo ja, geldt dat dan ook voor de op dit moment reeds erkende moskeeën en voor de moskeeën waarvan de erkenningsprocedure lopende is? Hoe zal de concrete formulering luiden? Op welke wijze zal de naleving hiervan worden afgedwongen? Op welke wijze wilt u de controle op moskeeën desgevallend performanter maken?

Wat bedoelt als u zegt dat “elke eredienst in Vlaanderen, niet enkel islamitische, een duidelijk financieel plan zal moeten indienen”? Welke bijkomende eisen zullen worden opgelegd bovenop de huidige wettelijke verplichtingen waarnaar ik zonet heb verwezen? Welke gevolgen wilt u koppelen aan de vaststelling dat een moskee inderdaad een buitenlandse financiering ontvangt? Zal het gevolg dan zijn dat deze moskee niet erkend kan worden of dat de erkenning kan worden ingetrokken?

Welke timing en initiatieven plant u in verband met de gesuggereerde ‘maatregelen’? Daarbij verwijs ik ook naar de voorgaande vraag waarbij er sprake is van buitenlandse financiering bijvoorbeeld vanuit Saoedi-Arabië, de salafistische invloed die blijkbaar opgeld doet in diverse moskeeën. Hoe wilt u daarop een antwoord geven?

De voorzitter: Mevrouw Sminate heeft het woord.

Nadia Sminate (N-VA): Minister, u hebt vorige week inderdaad heel duidelijk gecommuniceerd over de erkenning van de moskeeën en uw bedoeling om die criteria tot erkenning te verstrengen. Alle geloofsgemeenschappen zouden een duidelijk financieel plan moeten kunnen voorleggen. Ze zouden ook moeten erkennen dat de wetgeving die geldt in Vlaanderen boven de sharia moet worden gesteld. En u kent een grotere rol toe aan de burgemeesters betreffende de handhaving.

Minister, welke rol ziet u precies weggelegd voor de burgemeesters? Hoe kunnen burgemeesters nu reeds optreden bij vaststelling van onregelmatigheden? Hebt u daar voorbeelden van dat dat in het verleden al is gebeurd?

De voorzitter: De heer Kennes heeft het woord.

Ward Kennes (CD&V): Voorzitter, we hebben nog niet zo lang geleden in deze commissie een uitgebreid debat gehouden over de erkenning van de moskeeën. Minister, u hebt toen ook verklaard dat u geen problemen hebt met bestaande samenwerkingsakkoorden tussen de federale entiteit en de deelstaten en dat een herziening van dat akkoord niet aan de orde is. Een andere stelling van u was dat een eigen inspectiedienst – het was een vraag van collega Janssens – om toezicht te houden op de naleving door de lokale geloofsgemeenschap op de criteria die Vlaanderen expliciet stelt in zijn besluit, namelijk respect voor de grondwet en het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens (EVRM), ook niet aan de orde is.

Ondertussen heeft de Staatsveiligheid op 20 december, op 7 februari en op 13 februari bijkomende toelichting gegeven aan de medewerkers van de minister over de vele verslagen die er gemaakt zijn over de lopende dossiers. Ik neem aan dat er ook heel wat uitklaring is gegeven op dat punt. Ik heb vorige keer ook al gezegd dat ik uitkijk naar de volgende stappen in de erkenningsprocedure, onder andere de adviezen die worden gevraagd aan de provincies en gemeenten. Wanneer gaat dat gebeuren conform de afspraak in het regeerakkoord, eerst de Staatsveiligheid en dan de lokale besturen? We hebben dat in die zin omgedraaid, en dan is de vraag wanneer dat dat gaat gebeuren.

Minister, recent verklaarde u echter – en dat was toch wat verrassend – dat u de Vlaamse criteria voor de erkenning van moskeeën wilt verstrengen. Ik heb in mijn betogen van de afgelopen weken daarover gezegd dat er nu al strenge regels zijn op vier niveaus: de gemeente speelt een rol op vlak van controle; de provincie; Vlaanderen zelf en de federale overheid via de Staatsveiligheid en de minister van Justitie. Het is geen gemakkelijke zaak. De lat ligt er redelijk hoog, maar u zegt dat u nog wilt verstrengen. Daarbij spreekt u over een duidelijk financieel plan dat elke moskee of geloofsgemeenschap – er worden ook nog af en toe vragen ingediend voor de erkenning van protestantse lokale gemeenschappen – zal moeten voorleggen om erkend te worden. Daarin moet volgens u duidelijk staan waar de middelen vandaag komen en waar ze naartoe gaan. Momenteel is er al een Vlaams decreet dat één en ander op dat punt regelt. Een geloofsgemeenschap moet een inventaris opmaken van zijn patrimonium, een jaarbudget opmaken en ook een meerjarenplanning voorleggen.

Daarom was ik wat verrast om te horen dat u dit wilt verstrengen en dat er een duidelijk financieel plan moet komen. Als burgemeester word ik ieder jaar opnieuw geconfronteerd met een financieel jaarbudget, met meerjarenplanningen en soms moeten die al eens worden bijgestuurd of gewijzigd worden. Ik zie dus dat er op dat punt voor de verschillende geloofsgemeenschappen al een en ander bestaat.

Mijn vraag is dan waarover het juist gaat. Welk type van financiële elementen of financiële stromen wilt u in het kader van de erkenningen, naast wat er nu al bestaat en waaraan men moet voldoen, in kaart brengen? Ik krijg nu al te horen van vooral katholieke geloofsgemeenschappen dat het al bijzonder complex is, dat het al heel veel rompslomp met zich meebrengt en dat er al aan heel veel administratie moet worden voldaan, wat goed is en we moeten die regelgeving absoluut niet versoepelen. Maar als we nu zeggen dat we dit alles gaan verstrengen, dan geldt dit uiteraard voor iedereen. Gaan we het dan de vrijwilligers en de mensen die nu actief zijn in de verschillende erediensten niet moeilijk maken? Ten gronde zit ik ook nog met de vraag wat er ontbreekt in het plaatje dat er al is.

Minister, u wilt ook strengere maatregelen wat het respect voor het EVRM en de Grondwet betreft. Gaat het hier om inhoudelijke aanpassingen aan het Besluit van de Vlaamse Regering van 30 september 2005? Of ziet u tekortkomingen in de controle op deze nu reeds door Vlaanderen opgelegde verplichting? Die verplichtingen gaan nu reeds ver. Het gaat er niet alleen om dat de officiële mensen van die verschillende geloofsgemeenschappen dit moeten erkennen, maar er wordt zelfs in de Vlaamse regelgeving gevraagd dat mensen die gedrag vertonen dat ingaat tegen het EVRM, geweerd worden uit de geloofsgemeenschap. Nu reeds is dit allemaal geregeld. Ik vind het goed dat het reeds zo streng is, maar ik ben verrast om te horen dat het nog strenger moet.

Minister, acht u wijzigingen of verduidelijkingen aan het samenwerkingsakkoord van 2008 noodzakelijk? Zo ja, welke wijzigingen of verduidelijkingen vindt u dan dat er moeten gebeuren? Is daarover contact genomen met de federale overheid, of is het al te kennen gegeven dat men dat men wil aanpassen en verstrengen? Wat bedoelt u concreet met bijkomende controle op de financiële stromen? Op

welk punt wilt u artikel 2, 11° en 12°, van het Besluit van de Vlaamse Regering inzake respect van de geloofsgemeenschappen voor het EVRM en de Grondwet, aanpassen?

Ik heb nog een bijkomende vraag die aansluit bij vragen die andere collega's hebben gesteld. Er wordt verwezen naar de sharia, wat een redelijk complex begrip is. Het is minder duidelijk dan het EVRM, dan onze Grondwet of onze besluiten. De sharia is, voor zover ik dat ken, een redelijk complex begrip waar niet alle moslims hetzelfde onder verstaan, waar verschillende rechtsscholen in zijn en wat ook niet zo duidelijk gecodificeerd is, in de zin van 'dit staat erin en dit niet'. De vraag is dan hoe we dat begrip in het kader van de rechtszekerheid, als het ergens ter sprake komt, juist definiëren en hoe we ermee omgaan, gelet op de complexiteit en het niet-omlijnd zijn van dit begrip.

Mercedes Van Volcem (Open Vld): Minister, ik las in de krant dat u de criteria wou aanpassen. Dat is toch een nieuw gegeven, vandaar ook de vele vragen. Mijn vraag is dan ook in hoeverre de huidige bepalingen voor het verkrijgen van een erkenning volgens u ontoereikend zijn. Hebt u ook een zicht op de herkomst van de financiële middelen van desbetreffende geloofsgemeenschappen? Zijn er geloofsgemeenschappen die hun middelen de voorbije drie jaar hebben verloren wegens het niet-naleven van verplichtingen die samenhangen met financiële ondersteuning van de overheid?

De vorige keer hebt u gesteld dat er te weinig controle is op de evaluatie van de erkenningen en dat de heer Raes dit expliciet heeft gesteld in een commissie in het federaal parlement. Wat is uw plan van aanpak? Hoe zult u dan die controle verbeteren? Hoe zult u de wetgeving aanpassen?

De voorzitter: Minister Homans heeft het woord.

Minister Liesbeth Homans: Collega's, we hebben in deze commissie al verschillende keren gedebatteerd over de erkenningsprocedure enzovoort. Ik ga die niet opnieuw van stap 1 tot stap 9, bij wijze van spreken, uitleggen. Wat wel belangrijk is om nog eens te onderstrepen, is dat een eventueel overmaken van een dossier, een positief advies van collega Geens en een advies van de Staatsveiligheid, slechts een eerste stap is in de procedure tot al dan niet erkennen. Het is niet de laatste stap. Ik vind het wel belangrijk om nog eens de puntjes op de i te zetten.

We hebben er in het verleden dus in deze commissie maar ook in de plenaire vergadering al uitgebreid over kunnen debatteren. Dat is ook nodig en nuttig. De erkenningscriteria die we in Vlaanderen kennen, zijn zeker niet slecht, en in ieder geval duidelijker en veel strenger dan die in de andere gewesten en als ik volledig wil zijn, ook dan die van de Duitstalige Gemeenschap, want zij gaan over de erkenning van de geloofsgemeenschappen. Toch denk ik inderdaad dat enkele aanscherpingen mogelijk en nodig zijn, om ondubbelzinnigheid te scheppen en zodat er maximale transparantie is. Allerlei collega's hebben hier gezegd dat er toch al duidelijke regels zijn enzovoort. Dat kan best zijn, maar de praktijk leert ons dat er niet altijd transparantie is. Ik heb hierover enkele voorzetten gegeven die mijn administratie op dit moment aan het uitwerken is. Ik kan dat regelen via een besluit van de Vlaamse Regering. Het moet niet via een decreet, wat het sneller zou kunnen doen gaan.

Waar gaat het nu eigenlijk over? Collega's, het vaststellen van de Vlaamse erkenningscriteria is een exclusieve Vlaamse bevoegdheid en geen federale bevoegdheid. Voor die ene keer dat we eens iets alleen kunnen doen, mogen we dat dan ook doen.

Wat heb ik concreet voorgesteld? De noodzakelijke expliciete verklaring van elke geloofsgemeenschap die erkend wil worden "dat niemand zich op grond van

religieuze of levensbeschouwelijke motieven kan onttrekken aan de geldende rechtsregels, of de rechten en plichten van anderen kan beperken". Dit gaat veel verder dan wat men vandaag moet ondertekenen, namelijk gewoon het Europees Verdrag van de Rechten van de Mens. Het woord 'sharia' komt daar niet in voor. Het is heel duidelijk wat ik bedoel: onze wetten staan boven de sharia, maar ik gebruik het woord natuurlijk niet in de erkenningscriteria.

Vrijheid van meningsuiting en vrijheid van eredienst is belangrijk, maar het naleven van de geldende democratische rechtsregels en het respecteren van de rechten en plichten van éénieder is nog belangrijker. Dat kan dan bijvoorbeeld gaan over de gelijkheid tussen man en vrouw, over het aanvaarden van ieders seksuele geaardheid, over alle zaken die thuishoren in ons normen- en waardenkader.

Grotere transparantie over de financiële werking van de geloofsgemeenschappen. Dat gaat over een transparant financieel plan. Er zijn inderdaad nu al wel verplichtingen, maar ik ben van mening dat er absoluut meer duidelijkheid moet komen over de herkomst van de financiering. Waar komt het geld vandaan? Bovendien – en dat is ook heel belangrijk –, waar wordt het voor gebruikt? Elke geloofsgemeenschap moet al zeggen welk patrimonium en welke eigendom ze heeft, maar dat heeft niets te maken met een duidelijk, transparant financieel plan vanwaar het geld komt. Wij willen dat absoluut bijschaven. Wij willen bijvoorbeeld ook, wat erkende geloofsgemeenschappen vandaag niet moeten, het verplicht laten bijhouden van een register waar duidelijk in staat welke al dan niet-buitenlandse giften ze ontvangen. Enerzijds willen we dus een duidelijk en transparant financieel plan over de herkomst van de middelen en wat ermee gebeurt en anderzijds een register waar heel duidelijk instaat welke giften ze hebben gekregen, al dan niet uit het buitenland.

Ik denk dat deze verplichtingen zullen kunnen bijdragen in de financiële transparantie. Ik ben er eigenlijk redelijk zeker van. Nu is de financiering van deze geloofsgemeenschappen onvoldoende duidelijk, in de eerste plaats voor de toezichthoudende gemeente- en provinciebesturen. Die weten ook niet goed meer wat ze juist moeten controleren. Het scherper stellen is niet alleen voor de duidelijkheid van de toezichthouders maar ook om alle buitenlandse financiering aan banden te kunnen leggen, of in ieder geval in kaart te kunnen brengen, een zeer goede zaak. En, ik denk dat collega Kennes het heeft gezegd, als het gaat over geloofsgemeenschappen, gaat het niet alleen over de islam, maar over elke erkende geloofsgemeenschap. Het zou redelijk discriminerend zijn en een ongelijke behandeling. Dat gaan we dus niet doen.

Verder gaan we na wat we kunnen doen voor een verbod op buitenlandse financiering en of we dat kunnen instellen. Het is juridisch natuurlijk niet zo eenvoudig. Ik heb het al gezegd: het transparant financieel plan en het verplichte register met de giften, het duidelijk zeggen van waar het geld komt en waarvoor het wordt gebruikt, is echt al een verbetering ten opzichte van de criteria die vandaag gelden. Als we inderdaad zouden kunnen komen tot een verbod van buitenlandse financiering, in samenspraak met mijn federale collega's, zou dat goed zijn, en ik meen dat er in de schoot van de Federale Regering ook wel bereidheid toe is.

Dan zijn er een aantal vragen geweest over het samenwerkingsakkoord uit 2008. Het samenwerkingsakkoord bepaalt dat de minister van Justitie mij een advies bezorgt in het kader van erkenningsprocedures. Het akkoord bepaalt niet met zoveel woorden – dat heb ik vorige keer ook al helemaal uitgelegd – dat de rapporten van de Staatsveiligheid moeten worden bijgevoegd bij dit advies. In het verleden is dit altijd gebeurd. Ik was toen duidelijk en ik blijf duidelijk: ik ga geen compromissen over veiligheid sluiten in het huidige klimaat. Punt. Dat doe ik niet. Die verantwoordelijkheid mag u niet van mij vragen. Dat doe ik niet.

Als ik de rapporten krijg en dat in de toekomst ook altijd systematisch gebeurt, dan ben ik absoluut geen vragende partij om de samenwerkingsovereenkomst aan te passen. Ik kan eigenhandig onze Vlaamse erkenningscriteria aanpassen. Ik heb daar dus geen toestemming voor nodig van de federale overheid, laat staan van de andere gewesten. Natuurlijk, als ik vaststel dat deze afspraken niet worden nageleefd, dan zal ik dat wel op de agenda zetten van de informatie- en overlegcommissie die bestaat en waar deze onderwerpen ter sprake komen.

Dan was er nog een vraag over de mogelijke rol van de burgemeesters. Ik kijk nu willekeurig naar mevrouw Sminate, die burgemeester is van Londerzeel. Er zijn hier nog andere burgemeesters. Voel u niet geïrriteerd als ik uw naam niet heb genoemd. Vandaag kan een burgemeester in het kader van de openbare orde een café sluiten als daar drugs worden gedeald – ik geef nu maar een willekeurig voorbeeld. Een geloofsgemeenschap kan worden gesloten in het kader van bijvoorbeeld de openbare orde of de brandveiligheid. Het is echter heel moeilijk en zelfs vrijwel onmogelijk voor een burgemeester om een moskee te sluiten als wordt vastgesteld dat daar haat wordt gepredikt. Dat gaat niet. Ik heb begrepen van mijn federale collega's dat er eerstdaags in de federale Kamer zal worden gestemd over een initiatief van de heer Ducarme van de MR om de bevoegdheid van de burgemeesters uit te breiden wat dit betreft. Ik vind het immers toch wel zeer vreemd dat men in het kader van de openbare orde wel allerlei cafés en dansgelegenheden en dergelijke meer kan sluiten, maar dat dat niet kan als men zeker weet dat er haat wordt gepredikt in een of andere moskee. Ik vind het zeer goed dat de federale overheid ook onmiddellijk de daad bij het woord heeft gevoegd.

De voorzitter: De heer Janssens heeft het woord.

Chris Janssens (Vlaams Belang): Minister, ik denk in eerste instantie dat we de problemen die er zijn in Vlaanderen met betrekking tot extremisme, met betrekking tot islamisering, niet gaan oplossen met het laten ondertekenen van een verklaring. Moskeeën moeten nu al verklaren dat ze de mensenrechten naleven, maar in de praktijk blijkt dat weinig of niets waard te zijn omdat er überhaupt geen controle is. Er wordt niet gecontroleerd of er daadwerkelijk wordt gehandeld naar de ondertekende verklaring met betrekking tot de mensenrechten. Er is ook tot op heden, tien jaar nadat men in Vlaanderen is begonnen met het erkennen van moskeeën, geen enkele erkenning van een moskee ingetrokken, ondanks de problemen die in het parlement al regelmatig aan bod zijn gekomen, zojuist nog met betrekking tot salafisme – laat dat ook maar eens gezegd zijn.

Eerder kwamen in het parlement ook alle problemen in de Turkse Diyanet-moskeeën inzake spionage en dergelijke meer aan bod. Ondanks al die problemen werd nog geen enkele erkenning van een moskee tot nog toe ingetrokken. Ik denk dus dat we meer moeten doen dan alleen maar een verklaring laten ondertekenen. We moeten inderdaad gaan naar een verbod op buitenlandse financiering, niet alleen in de moskeeën, maar ook voor islamitische centra, moslimverenigingen en dergelijke meer. We moeten extremistische websites blokkeren. We moeten die extremistische satellietzenders uit de ether halen en dergelijke meer. Uiteraard zijn dat bevoegdheden waarvoor u bij de Federale Regering zult moeten aankloppen, maar aangezien uw partijgenoten daar cruciale functies innemen en daar de bevoegdheid voor hebben, neem ik aan dat u daar de nodige initiatieven toe neemt, dat u dit aan bod brengt in een overlegcommissie of in het Overlegcomité, en dat u dat zo snel mogelijk doet.

We zijn het er allemaal over eens dat er problemen zijn met buitenlandse financiering vanuit Saoedi-Arabië en dergelijke meer. Hebt u vanuit uw controlebevoegdheid reeds signalen gekregen dat er ook in de erkende moskeeën problemen zijn met financiering vanuit het buitenland? Dat was mijn bijkomende vraag.

De voorzitter: Mevrouw Sminate heeft het woord.

Nadia Sminate (N-VA): Minister, ik denk dat het een heel goede zaak is dat u probeert om die criteria die wij vandaag kennen, aan te scherpen. We hebben op dit moment inderdaad een aantal criteria. Ik zeg niet dat die nog niet streng zijn, maar ik ben ervan overtuigd dat we vooral op de financiering veel strenger zullen moeten toezien.

Vandaag is een van de criteria dat ze moeten bewijzen dat ze financieel gezond zijn. Goed, als je dan vandaag de dag zoveel berichten krijgt dat die Saoedische invloed zo groot is en dat daar zulke grote budgetten mee gemoeid zijn, dan denk ik dat er niets anders opzit dan te gaan zoeken naar een verbod op die buitenlandse financiering. Ik denk dat u ter zake zeker op de goede weg zit, en wij zullen u daar ten volle in steunen.

De voorzitter: De heer Kennes heeft het woord.

Ward Kennes (CD&V): Minister, ik wil u allereerst danken voor de verduidelijkingen van wat juist de inhoud is van de nieuwe maatregelen of bijstellingen die u voor ogen hebt en waar de administratie nu, naar ik begrijp, werk van maakt. Ik denk dat het ook een goede keuze is om betwistbare of niet-duidelijke begrippen niet op te nemen, maar als men spreekt over onze democratische rechtsregels en de geldende wetgeving, dan is het natuurlijk wel duidelijk wat het kader is. Los even van de islamdiscussie, ik kan me voorstellen dat een aantal zaken die voor ons misschien wel evident zijn, in het kader van de vrijheid van eredienst mogelijk nog wel tot een debat zouden kunnen leiden op andere plaatsen. Sommigen gaan dan misschien spreken over de wijdingscriteria voor mannen en vrouwen, een bekend discussiepunt als het gaat over de gelijkheid tussen mannen en vrouwen. Op seksuele oriëntatie hebben sommige geloofsrichtingen eigen visies.

Wat het buitenlands geld betreft, ik denk dat we ons er allemaal bewust van zijn dat Saoedi-Arabië op dat punt een gevaarlijke rol speelt, omdat het petrodollars omzet in politieke en theologische macht voor een bepaalde strekking binnen de islam. Minister, het is absoluut goed dat u daar iets aan wilt doen. Dat kan via een register voor buitenlandse giften. Ook daar heb ik een kanttekening bij. Ik ben zelf opgegroeid met het inzamelen van geld voor onze missionarissen in het buitenland. Ik ken Kerk in Nood, dat de onderdrukte christenen in heel wat landen steunt. Ik weet dat Rusland het moeilijk heeft met, bijvoorbeeld, de financiering van protestantse gemeenschappen omdat men er vindt dat dat orthodox gebied is en dat Amerikanen die aan missionering doen, niet thuishoren in het land van Poetin.

Minister, ten gronde begrijp ik dus uw zorg, en ik deel die ook, maar we moeten bekijken waar juist die grens ligt en hoe we in dit debat de algemene rechtsregels en ook het gezond verstand hun rol kunnen laten spelen, zodat een aantal basisrechten ook niet in het gedrang komen. Ik doe dat met goede bedoelingen. Ik ben het ten gronde met u eens over de geldstromen vanuit Saoedi-Arabië. Er zijn uiteindelijk heel weinig Saoedi's in ons land. Het is niet normaal dat er in die zin veel geld naar hier zou stromen. Ten gronde ben ik het daar dus mee eens, en ik hoop dat mijn kanttekening door niemand wordt gebruikt om te zeggen dat ik het daar niet mee eens zou zijn. Ik vind het echter ook belangrijk om die kanttekening te maken.

Ik kijk uit naar de verdere behandeling van de ingediende en hangende dossiers. Ik wil de discussie van vorige keer niet overdoen, maar ik kijk wel uit naar de verdere opvolging en de verdere adviesvraagstelling die door u zal gebeuren. U zegt immers altijd heel terecht dat het positieve advies van de minister van Justitie een eerste stap is. Ik ben het daar helemaal mee eens. Dat is absoluut geen eindstap. Daarom zeg ik ook dat er veel stappen zijn die moeten worden gezet. Ik kijk dan echter ook wel uit naar de eerste stap. Men zegt wel dat het

maar de eerste stap is, maar wanneer volgt dan de tweede stap? Die moet natuurlijk op een bepaald moment ook wel worden gezet.

De voorzitter: Mevrouw Kherbache heeft het woord.

Yasmine Kherbache (sp.a): Minister, als u de erkenningsregels voor de geloofsgemeenschappen wilt aanscherpen, verduidelijken, dan vind ik dat op zich een goede zaak. Waar er leemtes zijn, moet er worden bijgestuurd. Alles staat of valt echter met controle en een effectieve handhaving, met het correct optreden in navolging van de informatie die u hebt. Ik heb daar enkele vragen bij. Als het gaat over het controleren van de financiële stromen, zegt u dat u toch echt zou moeten weten wat de herkomst en de bestemming is van die middelen. Dat moet immers toch wel koosjer zijn. Daar hebt u een punt.

De vraag is dan echter op basis van welke informatie u dat gaat kunnen controleren. Ik verwijs naar de initiatieven die we ter zake federaal hebben genomen. Begin vorig jaar heeft sp.a twee wetsvoorstellen ingediend. Er was het voorstel om de Cel voor Financiële Informatiewerking, de witwascel, de bevoegdheid te geven om de geldstromen van zowel vzw's als verenigingen en erkende geloofsgemeenschappen te controleren, en zeker te kunnen ingrijpen als het gaat over financiering die een link heeft met aanzetten tot haat, discriminatie of terreur. Dat is toen weggestemd door de meerderheid. Ik denk dat u echt zou moeten samenzitten met uw collega en partijgenoot, minister Van Overtveldt, om te bekijken hoe men federaal het initiatief kan nemen om uw ambitie mee te kunnen waarmaken, want anders is uw verstrenging van de erkenningsregels een lege doos.

Een ander voorstel dat we hebben gedaan, betrof het bevoegd maken voor de automatische uitwisseling van bankgegevens, niet alleen voor fiscale zaken, maar ook voor zaken die betrekking op radicalisering en terreur. Ook dat is weggestemd. In verband daarmee is er een discussie over privacygegevens. Minister, het is niet de eerste keer dat de Privacycommissie opmerkingen maakt. Dan is het de taak van de regering en het parlement om een antwoord daarop, om een oplossing te formuleren. Tot nu toe is er op dat vlak nog geen enkele vooruitgang geboekt. Het blijft dan eigenlijk een loze verklaring die u dan in de wetgeving opneemt. Als u die niet kunt controleren, dan blijft dat een lege doos. Gaat u dus met uw federale collega samenzitten om daar dringend werk van te maken?

Ik zou ook willen weten hoe u gaat optreden als het gaat over de naleving van fundamentele regels, zoals het respecteren van de gelijkberechtiging van eenieder en het respecteren van seksuele geaardheid. Ik vind dat immers echt een fundamenteel punt. Hoe gaat u bijvoorbeeld optreden wanneer u vaststelt dat een rabbijn op de televisie de gelijkberechtiging van holebi's in vraag stelt, of de rechten van holebi's niet erkent? Hoe zou u daarop reageren en heeft dat dan een gevolg voor de erkenning van die geloofsgemeenschap? Hoe zit dat dan? Uiteraard moeten ze dat onderschrijven. Dat zou er nog aan ontbreken. Als u echter vaststelt aan de hand van een of andere handeling of verklaring dat men die rechten niet erkent, hoe zou u dan optreden?

De voorzitter: De heer Annouri heeft het woord.

Imade Annouri (Groen): Minister, u hebt me tijdens het debat van twee weken geleden het compliment gegeven dat ik constructief was. Dat probeer ik altijd te zijn. Ik zal dus beginnen met te zeggen dat, als u zegt als minister de verantwoordelijkheid niet te willen nemen om compromissen te sluiten over veiligheid, ik daar nog altijd volledig achter sta, dat ik dat begrijp. Als u zegt dat u volledige transparantie wilt over de financiering en dat u die petrodollars waarover collega Kennes het had, wilt bannen, dan zijn we daar uw eerste partner in. Dat is iets dat we al jaar en dag zeggen.

Waar ik echter twee weken geleden heb gezegd te begrijpen dat u vooral uit veiligheidsoverwegingen handelt, vrees ik dat ik dat vandaag de dag zelf niet meer geloof. Ik denk dat u eigenlijk veeleer vertragingsmanoeuvres probeert op te werpen om ervoor te zorgen dat heel die erkenning van moskeeën in het slop raakt.

Waarom denk ik dat? Eerst en vooral, u begint over die financiering en het feit dat u daar heel streng tegen wilt optreden, maar ik zie daar geen concrete invulling van. Ik zie niet hoe dat zal gebeuren. Ik zie niet hoe we dat snel zullen kunnen gaan controleren, hoe we snel kunnen overgaan tot actie. U zegt zelf dat de sharia niet iets is dat welomschreven is. Het spreekt voor zich dat het EVRM en onze wetten moeten worden erkend. De sharia zal niet op papier staan, maar u zit wel in nieuwsuitzendingen te zeggen dat onze wetten boven de sharia staan en dat u ervoor zult zorgen dat dit op die manier zal worden gehandhaafd. Dat is een soort sfeerscheping, want dat is de meest normale zaak. Ik denk dat er in de moskee die ik ken en waar ik over de vloer kom, niemand is die eraan twijfelt dat onze wetten voorgaan op de sharia, wat die ook moge zijn, want iedereen heeft daar inderdaad zijn eigen interpretatie van. Door zulke uitspraken te doen, lijkt u aan een soort sfeerscheping te doen, waarbij elke moskee op voorhand al verdacht wordt gemaakt, en dat stoort me enorm.

Minister, u hebt zelf in 2015 de uitspraak gedaan dat een erkende moskee beter is dan een obscure garagemoskee, dat u daar zo snel mogelijk werk van wou maken, dat u wou dat er transparantie zou komen, omdat de imams op die manier ook de weg zouden vinden naar de Vlaamse Regering en men een partnerschap zou kunnen opzetten om ervoor te zorgen dat de islam zijn volwaardige plaats kan opnemen in Vlaanderen, dat dat ingeburgerd raakt in de samenleving en men samen een dam kan opwerpen tegen radicalisering.

Staat u nog altijd achter die stelling? Als ik zie wat u doet, welke stappen u zet en de vaagheid die daarover hangt, dan geloof ik daar immers zelf niet meer in. Ik vraag u met aandrang om daar zo snel mogelijk werk van te maken, om uw verantwoordelijkheid te nemen voor die stappen die u kunt zetten inzake de erkenning van de moskeeën, want zo wordt het een negatief verhaal en zijn er alleen maar verliezers in Vlaanderen, en dat is de verantwoordelijkheid van u als minister.

De voorzitter: Minister Homans heeft het woord.

Minister Liesbeth Homans: Mijnheer Annouri, ik heb u twee weken geleden inderdaad een compliment gegeven, maar ik blijf inderdaad achter elke uitspraak staan. Ik heb ook heel duidelijk uitgelegd in mijn antwoord dat het woord 'sharia' er niet in komt, want iedereen kan dat inderdaad anders interpreteren. Ik heb heel duidelijk gezegd wat ik daarmee bedoel, namelijk dat religieuze voorschriften en dergelijke niet kunnen voorgaan op onze bestaande, geldende wetten.

Neem ik een woord terug van alle uitspraken die ik in het verleden heb gedaan? Neen. Ik herhaal: ik sluit geen enkel compromis als het over veiligheid gaat. Wil ik daarmee zeggen dat elke moskee slecht is? Neen. Heb ik daarmee heel de islam gestigmatiseerd? Neen. Ik weet dat het slechts over een heel kleine fractie van de moslims gaat. Dat heb ik ook altijd gezegd, en die uitspraak neem ik ook niet terug. Ik ga echt geen veiligheidsrisico's nemen. Als ik niet de volledige informatie heb op basis waarvan ik kan overgaan tot de eerste stap in een procedure voor het al dan niet erkennen, ga ik dat niet doen. Die verantwoordelijkheid wil ik niet nemen. Als er dan ooit eens iets gebeurt – en voor alle duidelijkheid, ik hoop van niet – dan zal iedereen in mijn richting kijken als ik dat wel zou hebben gedaan.

Mijnheer Janssens, heb ik al signalen gekregen dat er inderdaad buitenlandse financiering is? Neen, officieel niet, maar dat wil natuurlijk niet zeggen dat dat niet bestaat. Ik ben ervan overtuigd dat het wel bestaat. Daarom moet er

inderdaad een transparant financieel plan zijn. Daar moet ook heel duidelijk in staan waar de middelen vandaan komen en wat er met die middelen gebeurt. Dat is iets heel anders dan nu. Nu moet men eigenlijk gewoon aantonen dat men financieel leefbaar is. Men heeft ook wel een plan, maar men moet geen register hebben van al dan niet buitenlandse giften. Men moet ook niet aangeven wat er met dat geld gebeurt, vanwaar dat geld komt en dergelijke meer. Dat lijkt me dus wel degelijk goed.

Mevrouw Kherbache, dat is eigenlijk ook al een antwoord op uw vraag over de controle op de financiële stromen. Mevrouw Kherbache, van twee zaken een. U, en niet alleen u, maar heel uw partij, begint er altijd over dat een welbepaald wetsvoorstel is weggestemd dat in de Kamer was ingediend door uw eigen sp.a-fractie. Voor alle duidelijkheid, het is zelfs nooit ingediend, het heeft de commissie niet gehaald. Er is dus nooit gestemd over dat wetsvoorstel, enerzijds door het feit dat er problemen waren inzake de privacy, zoals u zelf aanhaalde, en anderzijds omdat het ook wel heel ver ging. Ik kan me vergissen in dezen, maar ik denk dat mijn informatie correct is. Het ging eigenlijk over alle transacties boven 10.000 euro, of het nu over de geloofsgemeenschappen ging of niet. Als u constant blijft zeggen een voorstel te hebben gedaan dat is weggestemd door de meerderheidspartijen, dan neemt u toch een loopje met de waarheid, want dat voorstel is zelfs niet tot in de Kamercommissie geraakt, noch is erover gestemd.

De voorzitter: De heer Janssens heeft het woord.

Chris Janssens (Vlaams Belang): Minister, ik denk dat er iets meer nodig is dan de perceptiepolitiek die nu wordt gevoerd door het aanscherpen van allerlei verklaringen en allerlei maatregelen in de marge van islamisering en extremisme. Ik denk dat we echt moeten gaan, en dat vooral u moet gaan naar een kordaat beleid, naar een verbod op buitenlandse financiering. Ik herhaal mijn verzoek om met de Federale Regering werk te maken van een verbod op die buitenlandse financiering van moskeeën, moslimverenigingen en dergelijke meer. Ik vraag dat u ook een intensievere controle doet of eist van de bevoegde diensten in de door de Vlaamse overheid erkende moskeeën, en dat u overgaat tot de intrekking van de erkenning als daar problemen rijzen. Ik vraag u vooral ook om antwoorden te geven, want dat is vandaag niet gebeurd, op de terroristische en extremistische dreiging die er op dit moment is voor ons land, als we tenminste de rapporten van het OCAD en de Staatsveiligheid mogen geloven.

Ik vraag u om u erover te beraden op welke manier u aan het parlement antwoorden kunt geven op de vragen die de rapporten van het OCAD en de Staatsveiligheid bij ons allemaal oproepen.

Mercedes Van Volcem (Open Vld): Minister, enerzijds zegt u dat het een unieke Vlaamse bevoegdheid is. Anderzijds stelt u dan wel dat u geen beslissing wilt nemen wegens veiligheidsredenen, wat ik begrijp. Maar voor ons, het parlement, is dat natuurlijk zeer moeilijk wanneer wij vragen willen stellen over uw bevoegdheid. Waarom? Wij kunnen noch de voorstellingen van de studies van het OCAD, noch die van de Staatsveiligheid inzien en bekijken. We kunnen daarover niet met u van gedachten wisselen. Dan blijft het debat over de erkenningen natuurlijk een beetje in slogans hangen, zonder dat wij daarover veel in de diepte kunnen discussiëren.

Dat vind ik een jammere zaak. Want enerzijds zijn de erkenningen een positieve zaak, omdat we via de erkenning weten wat er wordt gezegd en hoe de stromen verlopen. Maar nu poneren dat we niet meer erkennen op basis van de veiligheid, terwijl de veiligheid een federale bevoegdheid is, maakt het natuurlijk heel moeilijk om daarover een genuanceerd debat te hebben. Ik denk dat de samenleving dat meer dan ooit vraagt.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Joris Vandenbroucke aan Liesbeth Homans, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Inburgering, Wonen, Gelijke Kansen en Armoedebestrijding, over het versnipperd en mank lopend wagenparkbeheer van de Vlaamse overheid – 1226 (2016-2017)

Voorzitter: mevrouw Mercedes Van Volcem

De voorzitter: De heer Vandenbroucke heeft het woord.

Joris Vandenbroucke (sp.a): Beste collega's, minister, voorzitter, de Vlaamse overheid heeft een vrij indrukwekkende vloot aan voertuigen, meer dan 4000 stuks. Het is natuurlijk belangrijk dat die vloot op een professionele en efficiënte manier wordt beheerd.

Op 8 december 2015 heeft het Auditcomité van de Vlaamse overheid beslist om een thema-audit te doen rond wagenparkbeheer bij zes entiteiten: het departement Leefmilieu, Natuur en Energie (LNE), de Vlaamse Milieumaatschappij (VMM), het Agentschap Wegen en Verkeer (AWV), nv De Scheepvaart – onder-tussen opgegaan in de Vlaamse Waterweg –, de Vlaamse Belastingdienst (VLABEL) en het Agentschap voor Natuur en Bos (ANB).

De vraag die centraal stond in die thema-audit luidde als volgt: in welke mate zijn de nodige beheersmaatregelen aanwezig om de risico's met betrekking tot de verwerving, het gebruik en de vervreemding van dienstwagens te beperken?

Minister, uit het antwoord van de minister-president op een schriftelijke vraag van mij heb ik begrepen dat een globaal rapport daarover nog in opmaak is. Het ligt misschien al bij u? (*Opmerkingen van minister Liesbeth Homans*)

Fantastisch. Ik heb de deelrapporten gekregen per entiteit. Maar er zou nog een globaal rapport komen, zo kondigde de minister-president aan, en dat was toen nog niet beschikbaar. Maar als het er nu is, wil ik dat graag krijgen. Het is niet van extreem belang voor mijn vraag.

Ik heb de rapporten die ik heb gekregen, de deelrapporten per entiteit, gelezen. En wat blijkt daaruit? Men heeft 57 verbeterpunten geïdentificeerd, waarvan er 18 met hoge prioriteit moeten worden aangepakt. Bij de VMM en nv De Scheepvaart is het wagenparkbeheer onder controle, maar bij de vier andere entiteiten is dat niet het geval. Vooral het departement LNE schiet eruit in negatieve zin.

Uit die rapporten komen twee opvallende zaken naar voren, minister. Zo is het wagenparkbeheer nogal versnipperd. Elke entiteit doet het op haar manier. En de manier waarop het dan gebeurt, is vaak met meer dan occasionele overtreding van een aantal fundamentele regels.

Collega's, ik zal geen citaten brengen uit die auditrapporten. Maar er werden een aantal vaststellingen gedaan, onder andere dat het gebruik van de wagens niet altijd wordt geregistreerd, dat het niet altijd duidelijk is wie waarvoor verantwoordelijkheid draagt, dat de fiscale aangifte van het privégebruik van wagens niet correct gebeurt, dat het onderhoud soms wordt aanbesteed aan garagisten zonder dat de regels van overheidsopdrachten worden gerespecteerd en dat onderhoudskosten niet worden bijgehouden. Het is een lange lijst van vaststellingen die regelmatig terugkeren.

Minister, er komt niet bepaald het beeld naar voren van een efficiënte Vlaamse overheid waarnaar wij allemaal streven, maar een overheid die haar eigen regels niet altijd respecteert. Ik heb het al gehad over essentiële fiscale regels, maar

ook over de wet op de overheidsopdrachten. Dat lijkt mij toch onaanvaardbaar. Bovendien is het zo dat een mank lopend wagenparkbeheer kan leiden tot geldverspilling en tot misbruik.

Minister, die audits zijn gebeurd om er uit te leren. Het is goed dat die gebeurd zijn, zodat we weten waar de gaten zitten. Na lezing van de rapporten is het voor mij alleszins duidelijk dat u moet ingrijpen. We moeten af van het versnipperd beheer van dat wagenpark. Er moeten uniforme, waterdichte regels en controlemechanismen zijn. Minister, het Facilitair Bedrijf is zeer goed geplaatst om dat wagenparkbeheer voor de hele Vlaamse overheid aan te sturen.

Minister, welke lessen trekt u uit die audits? Welke initiatieven zult u nemen om het wagenparkbeheer van de Vlaamse overheid bij te sturen en welke timing hanteert u daarvoor?

Hoe staat u tegenover een uniforme aansturing van het wagenparkbeheer vanuit het Facilitair Bedrijf?

Mijn vierde deelvraag zal ik niet meer stellen. U hebt ondertussen immers reeds geantwoord op een gelijkaardige schriftelijke vraag van mij. De deadline voor dat antwoord was toevallig vandaag. *(Opmerkingen van minister Liesbeth Homans)*

Maar dat zal ik wel doen. U mag gerust zijn dat ik dat zal onderstrepen. Maar ik wil u besparen om twee keer hetzelfde te doen. Ik zal de collega's later met veel plezier inlichten over de informatie die u mij hebt overgemaakt. Het is inderdaad goed nieuws, dus ik zal het ook zo brengen.

Minister, ik ben benieuwd naar uw antwoorden.

De voorzitter: Minister Homans heeft het woord.

Minister Liesbeth Homans: Ik heb mijn laatste antwoord dus geschrapd.

Het is positief nieuws. Ik heb u in het verleden ook al positief weten communiceren als het over autodelen en dergelijke ging in de Vlaamse overheid. Ik laat de eer om dat te doen dus volledig aan u.

Mijnheer Vandenbroucke, er is ondertussen een gemeenschappelijke thema-audit. U hebt dat document wellicht nog niet. Ik heb mij dus gebaseerd op deze audit, maar eigenlijk is het een samenvatting van de verschillende audits.

Ik wil dat document gerust overmaken. Het zal binnenkort beschikbaar zijn op de webstek van Audit Vlaanderen.

Welke lessen trek ik concreet uit de audits, in mijn geval audit? Ik ben blij met de resultaten van de audit. Ik zal er uiteraard ook op toezien dat er werk wordt gemaakt van de opvolging van de aanbevelingen. Dat is natuurlijk wel zeer cruciaal. U kunt ze allemaal lezen in het verslag van de thema-audits. Wat voor mij de belangrijkste aanbevelingen of knelpunten zijn, is het absoluut moeten voortwerken aan de realisatie van het holdingmodel. Centraal beheer, daar komt het eigenlijk op neer. Ik heb dat van in het begin van de legislatuur gezegd. Het staat ook in het regeerakkoord en in mijn beleidsnota. Het staat ook elke keer in mijn beleidsbrief. Maar u weet uit ervaring ook wel dat het niet altijd simpel is om bepaalde entiteiten ervan te overtuigen wat de voordelen daarvan zijn.

Ik zal ook de omzendbrief Dienstvoertuigen actualiseren. Ik kom daar straks nog op terug. Ook zal ik werk maken van een goed vlootbeheersysteem voor een betere datakwaliteit, informatiedoorstroming en monitoring. Dat lijkt mij ook belangrijk te zijn. Ten slotte moeten de fiscale regels met betrekking tot het privégebruik van dienstvoertuigen worden gerespecteerd. Daar hebt u ook naar

verwezen. Door dienstvoertuigen als privévoertuigen te gebruiken, is het voordeel van alle aard van toepassing. De audits hebben inderdaad vastgesteld dat dat niet altijd gebeurt.

Welke concrete initiatieven zal ik nemen om het wagenparkbeheer van de Vlaamse overheid bij te sturen? Welke timing hanteer ik daarvoor? Mijn beleid ter zake bestaat uit drie speerpunten. Ten eerste, de realisatie van het holdingmodel. Daarnaast heb ik al verwezen. Ten tweede, is er het reeds lopende Actieplan Mobiliteit dat werd goedgekeurd op de ministerraad van 15 juli 2016 in het kader van het halen van de klimaatdoelstellingen van de Vlaamse Regering, een daling met 40 procent van de CO₂-emissies die ontstaan bij brandstofverbruik van dienstvoertuigen. Natuurlijk gebeurt dat bij alle voertuigen, maar ik kan alleen spreken over dienstvoertuigen als ik het heb over mijn bevoegdheden in het kader van bestuurszaken en facilitair management. Een derde element dat van belang is in het kader van deze audit is de ontwikkeling van één centrale toepassing voor wagenparkbeheer bij het Facilitair Bedrijf, waarin iedereen verplicht data met betrekking tot het wagenpark zou moeten invoeren zodat een transparante monitoring en rapportering mogelijk zal zijn.

Mijnheer Vandenbroucke, als de communicatie over uw vierde deelvraag nog niet buiten is, kunt u dit misschien nog meenemen. Deze week is op de Vlaamse Regering de aanpassing van de omzendbrief Dienstvoertuigen geagendeerd.

Ik zal ze niet helemaal voorlezen, want dat zou ons te ver leiden. Maar waarover gaat dat onder andere? Over de concretisering van de taakverdeling in het kader van het wagenparkbeheer. Het komt erop neer dat het Facilitair Bedrijf zorgt voor de verwerving, het beheer en de uitdienstneming.

De entiteiten kiezen zelf welke auto. Ik geef zomaar een voorbeeld: iemand van het Agentschap voor Natuur en Bos heeft natuurlijk niet dezelfde auto nodig als iemand van VLABEL. Het lijkt mij logisch dat de entiteiten zelf mogen kiezen. Maar het is zeker zo dat de verwerving, het beheer en de uitdienstneming onder centraal toezicht van het Facilitair Bedrijf komen te staan. Verder zal er in die omzendbrief een verhoging staan van de ecoscores, zodat we een nog groener wagenpark kunnen verwerven in de toekomst. Want we zijn op de goede weg, maar het kan absoluut nog beter. Ook zal de aanpassing van de maximumbedragen aan bod komen: hoeveel mag een wagen voor een minister, een leidend ambtenaar, een stadswagen, een bestelwagen, enzovoort maximaal kosten op basis van een TCO-benadering (Total Cost of Ownership).

Mijnheer Vandenbroucke, ik heb u nu al een preview gegeven, in de hoop dat u dan ook positief zult communiceren over de omzendbrief die vrijdag op de regering komt.

Hoe sta ik tegenover een uniforme aansturing? Ik heb daar eigenlijk al heel veel over gezegd. U hebt zelf gezegd, in uw inleiding en bij uw vraagstelling, dat de grootste problemen – en ik wil niet alles dramatiseren – zich voordeden bij de entiteiten nv De Scheepvaart, VLABEL, AWW, LNE, VMM en ANB. Het is goed dat we, met mijn omzendbrief, maar ook met ons centraal aanspreekpunt en het centraal beheer door het Facilitair Bedrijf, veel van deze problemen kunnen oplossen.

De voorzitter: De heer Vandenbroucke heeft het woord.

Joris Vandenbroucke (sp.a): Minister, hartelijk dank voor uw antwoord.

Ik erken dat, in de zaken en de maatregelen die u hebt aangekondigd, maar ook in hetgeen u al hebt gezegd over de aanpassing aan de omzendbrief die eerstdaags op de ministerraad zal worden besproken, u daarmee de belangrijkste

problemen die tot uiting zijn gekomen in die audits, daadwerkelijk aanpakt. Ik hoop natuurlijk op een goed resultaat.

Er is iets dat mij nog niet helemaal duidelijk is. In het begin van uw antwoord hebt u gezegd: 'Ik zal dat wagenparkbeheer onder centraal beheer plaatsen.' Dan hebt u gezegd: 'U weet uit ervaring dat het soms moeilijk is om bepaalde entiteiten te overtuigen.' Maar een beetje verder in uw antwoord zegt u dat er in uw omzendbrief zal staan dat het beheer, de verwerving en uitdienstneming van de wagens zal worden aangestuurd door het Facilitair Bedrijf. Het is mij niet helemaal duidelijk. In welke mate zal het Facilitair Bedrijf effectief de zaak in handen nemen? Wat gebeurt er nog binnen de autonomie van de verschillende entiteiten? Ikzelf ben niet zo'n fan van autonomie op dat vlak. Het gaat hier over een vloot van meer dan 4000 voertuigen. Efficiëntie, sluitende controle en uniforme regels zijn cruciaal.

Ik ben blij omdat ik de indruk heb dat u zegt: 'Ik ga voor die uniforme aansturing'. Maar het feit dat u daar een zinnetje gebruikte 'Het is soms moeilijk om entiteiten te overtuigen', lijkt erop te wijzen dat zij al dan niet de keuze hebben om zich te laten aansturen door het Facilitair Bedrijf. Dat begreep ik niet helemaal.

Tot slot, minister, denk ik dat het zeer goed is dat de ecoscores worden aangepast en dat de vergroening van het wagenpark van de Vlaamse overheid wordt voortgezet.

De voorzitter: Minister Homans heeft het woord.

Minister Liesbeth Homans: Mijnheer Vandenbroucke, wat ik precies bedoelde, is dat het niet altijd gemakkelijk is om een entiteit over te halen om alles in centraal beheer te doen. Ik heb gezegd dat het Facilitair Bedrijf zal overgaan tot verwerving, beheer, uitdienstneming, dat het zeer goed is dat dat centraal wordt aangestuurd, maar dat de entiteiten wel nog altijd iets in de pap te brokken willen hebben. En dat snap ik ook. Het type auto dat iemand van het ANB nodig heeft, bijvoorbeeld een jeep, is niet het type dat iemand van VLABEL nodig heeft. Ook de kostprijs van de auto mag nog zelf worden bepaald door de entiteit, weliswaar rekening houdend met richtlijnen, ecoscores enzovoort.

U hebt genoeg beleidservaring, weliswaar op een kabinet. U weet dat het niet altijd gemakkelijk is om alle agentschappen, alle entiteiten ervan te overtuigen om bepaalde zaken die ze in het verleden allemaal zelf deden, vanuit hun eigen cocon, af te geven aan een centraal beheer. Maar we zitten zeker op de goede weg. We zullen die weg zeker verder inslaan. Ik hoop dat u mij in de toekomst nog meer zeer positieve, constructieve en engagerende vragen zult stellen over dit onderwerp.

De voorzitter: De heer Vandenbroucke heeft het woord.

Joris Vandenbroucke (sp.a): Ik zal die omzendbrief zeker lezen als die vrijdag wordt goedgekeurd. Ik reken erop. Uniforme regels, sluitende controlemechanismen en zoveel mogelijk centrale aansturing moeten borg staan voor een beter wagenparkbeheer.

Minister, ik dank u.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Ingrid Pira aan Liesbeth Homans, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Inburgering, Wonen, Gelijke Kansen en Armoedebestrijding, over het aantal vrouwen in topfuncties bij de Vlaamse overheid en de voorrang bij gelijkwaardigheid – 1147 (2016-2017)

Voorzitter: mevrouw Mercedes Van Volcem

De voorzitter: Mevrouw Pira heeft het woord.

Ingrid Pira (Groen): Nadat eerder bleek dat het aantal vrouwen in topfuncties binnen de Vlaamse overheid sterk achteruitgaat en verwijderd blijft van het streefcijfer van 40 procent dat u vooropstelt – uit de schriftelijke vraag nummer 136 bleek dat het aantal vrouwen in topfuncties daalt van 24 naar 21 procent –, tonen nieuwe cijfers aan dat het vooral misloopt in de laatste ronde van de selectieprocedure. Hoewel vrouwen relatief beter overeind blijven in de verschillende selectierondes, wordt op het einde vaker voor een mannelijke kandidaat gekozen.

Uit cijfers van elf selectieprocedures voor tien vacatures die plaatsvonden tussen 2015 en nu, blijkt dat inderdaad minder vrouwen dan mannen zich kandidaat stellen voor een topfunctie: 29,08 procent van de kandidaten was een vrouw. Na cv-screening stijgt dit cijfer naar 30,12 procent. Dit betekent dat vrouwen beter scoren op het ontvankelijkheidscriterium en dus een meer realistische inschatting maken van hun kansen voor ze kandideren.

Na de tweede ronde – een verkennend gesprek – en de derde ronde – een test die peilt naar leidinggevende en functiespecifieke competenties – stijgt het aandeel vrouwen naar 34,48 procent. Dit wil zeggen dat vrouwen verhoudingsgewijs beter scoren op dit onderdeel. Bij de start van de laatste ronde, het interview met de minister, is dus één op drie van alle overblijvende kandidaten een vrouw. Verhoudingsgewijs zou je dus verwachten dat ook één op drie van de benoemde topambtenaren een vrouw is, maar dat blijkt niet het geval. Slechts één op vijf, 20 procent, benoemde topambtenaren is een vrouw. Die cijfers gelden voor de laatste selectieprocedure.

Nochtans zegt artikel 15, paragraaf 3, van het Vlaams Personeelsstatuut (VPS), dat zolang de door de Vlaamse Regering bepaalde doelgroepgebonden streefcijfers niet gehaald worden, bij gelijkwaardigheid voorrang moet worden gegeven aan de kandidaat uit de ondervertegenwoordigde groep. Wanneer kandidaten, na ronde 1, 2 en 3, voor de minister verschijnen, is er objectief aangetoond dat alle kandidaten geschikt zijn voor de functie.

Minister, vrouwen doen het relatief beter dan mannen doorheen de selectie, van 29 procent naar 34 procent, om uiteindelijk in de laatste ronde te stranden op 20 procent. Bent u het ermee eens dat dit problematisch is? Op welke manier zult u hiermee omgaan?

Waarom maakt u geen gebruik van artikel 15, paragraaf 3, in het VPS als blijkt dat in het algemeen het aantal vrouwen in topfuncties bij de Vlaamse overheid daalt?

De voorzitter: Minister Homans heeft het woord.

Minister Liesbeth Homans: Mevrouw Pira, ik heb in december nog een schriftelijke vraag van u over hetzelfde onderwerp beantwoord, maar dat kan geen kwaad natuurlijk.

U zegt dat vrouwen het relatief beter doen dan mannen doorheen de selectie. U plakt er een aantal cijfers op en vraagt of ik het ermee eens ben dat dit

problematisch is. Het is mijn stelligste overtuiging – en ik heb dat al een paar keer gezegd in deze commissie – dat over het algemeen vrouwen niet meer of minder geschikt zijn dan mannen voor topfuncties bij de Vlaamse overheid. Ik denk dat we het daarover eens zijn. Mijn antwoord op uw schriftelijke vraag van 22 december 2016 was echter gebaseerd op de elf selecties die tot nog toe in deze regeerperiode werden georganiseerd voor het topkader. Dat is een zeer beperkt aantal om daar allerlei statistische analyses uit te gaan afleiden.

Om te komen tot meer vrouwen in het topkader werden volgende acties ondernomen, en ik ga er heel snel door gaan omdat ik dat in deze commissie al voldoende heb gezegd: om vrouwen te stimuleren om zich kandidaat te stellen voor topfuncties bij de Vlaamse overheid heeft de dienst diversiteitsbeleid een campagne gelanceerd 'Topvrouwen voor topjobs', waarbij in enkele advertenties in de media vrouwelijke topambtenaren bij de diensten van de Vlaamse overheid aan het woord werden gelaten. Er werden twee netwerken opgestart 'Boost' en 'Straffe Madammen' die tot doel hebben om vrouwen uit het midden- en topkader met elkaar te verbinden zodat ze elkaar kunnen inspireren en motiveren om te kandideren. Ik heb het ook al verschillende keren gezegd dat het eigenlijk goed is, dat er eigenlijk heel veel talent zit in het middenkader, maar dat er heel weinig vrouwen zich bewust zijn van een eventuele vacature voor het topkader bijvoorbeeld bij de Vlaamse overheid, en dat is wel jammer.

Wat uw tweede vraag betreft, sta me toe om te zeggen dat uw interpretatie niet de interpretatie is van het Vlaams Personeelsstatuut (VPS). U verwijst naar artikel 15, paragraaf 3. Neem het alstublieft niet verkeerd op, maar het is eigenlijk artikel I 5, paragraaf 3. Ik snap de verwarring, maar het is voor het verslag dat ik duidelijk maak over welk artikel uit het VPS het gaat. Het artikel bepaalt dat tot zolang de door de Vlaamse Regering bepaalde doelgroepgebonden streefcijfers niet gehaald worden, bij gelijkwaardigheid voorrang wordt gegeven aan de kandidaat uit de ondervertegenwoordigde groep. U stelt een aantal vragen over gelijkwaardigheid; daar komt het eigenlijk op neer. In tegenstelling tot hetgeen u laat uitschijnen in de inleiding bij uw vraag, wil dit niet zeggen dat alle kandidaten die op de shortlist staan en die door het selectiekantoor worden voorgedragen aan de Vlaamse Regering per definitie allemaal gelijkwaardig zijn. Dat kandidaten op de shortlist staan wil enkel zeggen dat ze geschikt werden bevonden door het selectiekantoor. In de laatste fase van de selectieprocedure, dit is het gesprek met de ministers – en dit is belangrijk want in uw vraag stond 'de minister' –, moet er nog steeds een vergelijking gebeuren van de kandidaten en de uiteindelijke keuze voor de meest geschikt bevonden kandidaat moet worden gemotiveerd.

Zoals volgt uit de letterlijke tekst van artikel V 8, paragraaf 1, van het VPS is het gesprek met de ministers een stap in de selectieprocedure. Dit is ook logisch, want hoe anders zou een keuze kunnen worden gemaakt tussen de kandidaten op de shortlist? Wat als er bijvoorbeeld drie vrouwen op de shortlist staan en de regel van de gelijkwaardigheid niet kan worden toegepast? Er zal altijd een keuze moeten worden gemaakt en de Vlaamse Regering zal deze keuze zoals steeds moeten motiveren.

Artikel I 5, paragraaf 3, van het VPS speelt enkel bij gelijkwaardigheid van kandidaten op het einde van de selectieprocedure, en niet als er één kandidaat duidelijk beter is dan de anderen. Als het duidelijk is dat een kandidaat beter is dan de andere, dan speelt gelijkwaardigheid niet.

Naar aanleiding van communicatie in de media was er ook discussie over het begrip 'gelijkwaardigheid'. Voor de volledigheid: er bestaat geen welomschreven definitie van dit begrip. Het komt er gewoon op neer dat de regering bij de vergelijking van de kandidaten in de laatste ronde tot de conclusie komt dat er tussen twee kandidaten geen merkelijk verschil is en dat beide dus in dezelfde

mate geschikt worden bevonden voor de vacante topfunctie. In dat geval zal met toepassing van artikel I 5, paragraaf 3, van het VPS voorrang worden gegeven aan de vrouwelijke kandidate, aangezien het streefcijfer voor deze doelgroep nog niet werd behaald.

De huidige selectieprocedure, en de bepaling van artikel I 5, paragraaf 3, van het VPS waarbij bij gelijkwaardigheid van kandidaten in de laatste fase van de selectie voorrang wordt gegeven aan de kandidaat van de ondervertegenwoordigde doelgroep, is het verst dat we kunnen gaan, rekening houdend met de rechtspraak van het Europees Hof van Justitie die expliciet verbiedt dat onvoorwaardelijk voorrang wordt gegeven aan vrouwelijke kandidaten – er zijn arresten uit 1997 en uit 2006 –, want dit zou betekenen dat er een ongeoorloofde positieve discriminatie is.

Ten slotte wens ik te beklemtonen – voor de zoveelste keer in deze commissie – dat het voor mij absoluut belangrijk is dat de meest geschikte kandidaat moet worden aangesteld, los van het feit of dat een man of een vrouw is. Hoe meer vrouwen we kunnen aantrekken bij de Vlaamse overheid, hoe beter, en ik zal me er zeker niet tegen verzetten.

De voorzitter: Mevrouw Pira heeft het woord.

Ingrid Pira (Groen): Minister, ik dank u voor uw antwoord. U doet alsof ik het telkens opnieuw ter sprake breng en altijd dezelfde vragen stel. Er zit wel een opbouw in mijn vragen. Ik heb dus eerst een vraag gesteld naar het aantal vrouwen in topfuncties, waar er een daling bleek te zijn. U zegt dat het soms maar met één iemand te maken heeft. Mocht het positief zijn, dan zou u dat argument niet gebruiken, maar goed.

U zegt dat er te weinig vrouwen kandideren en dat het dan logisch is dat er weinig vrouwen in topfuncties zitten. In mijn tweede reeks vragen ben ik gedetailleerder tewerk gegaan en heb ik dus gemerkt dat het niet enkel ligt aan het aantal vrouwen dat kandideert. We zien dat in de loop van het selectieproces de vrouwen het relatief beter doen dan mannen. In die zin zullen acties enzovoort maar relatief succes hebben omdat er in de selectieprocedure iets negatiefs gebeurt rond vrouwen. Als ze op een zeker moment op 34 procent zitten om dan te vallen naar 20 procent, dan is er iets, een proces dat speelt en dat niet positief is voor de vrouwen.

Het is natuurlijk misschien maar een semantische discussie. Het gaat over evenwaardigheid, over geschiktheid, over positieve discriminatie. Mijn bezorgdheid is of u ooit wel gebruik zult maken van het artikel in het VPS en naar de geest ervan. De geest ervan is dat we kunnen aannemen dat alle mensen die in die laatste ronde zitten, geschikt en competent zijn na al die assessments en proeven. Eigenlijk is dat de enige ruimte die u hebt om die regel van positieve discriminatie, die dus niet zegt dat de ene competentere is dan de andere en dat je dan de minst competente moet nemen omdat het een vrouw is, toe te passen. Ik heb het gevoel – en ik kijk ook naar de heer Maertens – dat, van het moment dat het over positieve discriminatie gaat, jullie zeggen 'Dat willen wij niet'. In 2015 ging het daar nog over. 'We gaan toch niet discrimineren om per se het streefcijfer te halen', heeft Bert Maertens gezegd tijdens een vraag die hij u daarover stelde. 'Het gaat erom dat we de juiste vrouw of man op de juiste plaats hebben. De competentie moet de enige graadmeter zijn, niet het feit of je man of vrouw bent. De competentie is en blijft de doorslaggevende factor bij aanwerving'. Dat is de manier waarop jullie het debat voeren rond positieve discriminatie, en voor mij dus rond die regel die in het VPS staat. Als ik jullie uitspraken daarover lees, dan gaat het hier niet over. Het gaat hier niet over een verschil in competentie. Het gaat hier over allemaal competente mannen en vrouwen en de ruimte die je hebt om die regel toe te passen.

Minister, wilt u die regel eigenlijk wel toepassen en wat betekent die regel voor u, of bent u eigenlijk tegen die regel?

Minister Liesbeth Homans: Excuseer mevrouw Pira, maar die laatste opmerking vind ik er eigenlijk wel eentje beneden de gordel. Bent u eigenlijk tegen de regel? Neen. Ik heb u uitgelegd dat in het VPS heel duidelijk staat wat gelijkwaardigheid betekent. Er moeten zich wel gevallen voordoen van gelijkwaardigheid. In het verleden is dat slechts één keer gebeurd. Als wij het kunnen toepassen, dan zullen wij zeker niet nalaten om dat te doen, maar ik ga niemand, noch iemand van allochtone origine, noch een vrouw, noch iemand met een beperking, positief discrimineren. Daar doe ik niet aan mee. De juiste man of de juiste vrouw op de juiste plaats, en natuurlijk ben ik voor die regel.

Ingrid Pira (Groen): Ik blijf zitten met het feit dat u op andere momenten positieve discriminatie definieert op een, volgens mij, verkeerde manier. Ik heb helemaal niet onder de gordel willen slaan, minister. Als u zegt dat positieve discriminatie te maken heeft met competenties, dan denk ik dat u een verkeerde definitie geeft. Het laatste woord is hierover nog niet gezegd. Ik ga de dossiers rond de topfuncties van nabij blijven volgen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.